דער קענעדער איד

THE ISRAELITE — Canadian Jewish Weekly — 216 Dufferin Avenue.

Vol. III. No. 36. Winnipeg, Thursday, October 24th, 1912.

וויניפעג, דאנערשטאג, י"ג חשון, תרע"ג.

עזות פון מעדזשיסטרייט

פארינע וואך, שבת אין דער פריה, האט מעדזשיסטרייט מעק-מיקען פער-אורטהיילט ביידע לאיערס, טריומאן און מעקמורי, צו צעהן טעג דזשייל. די לאיערס זיינען געווען אין קאאורט צו פערטיידיגען מר. סוליוואן וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין איבערטרעטען דאס געזעץ בעת די לעצטע וואהלען. מר. טריומאן האט געקראגען די אינ-פארמאציאן-פאפירען נעגען סוליוואן'ן און האט געוואלט אראפנעהמען א קאפ-יע פון זיי. דער מעדזשיסטרייט האט עס ניט געוואלט דערלאזען און האט געפאדערט אז טריומאן זאל איהם אפ-געבען די פאפירען. ווען טריומאנן האט עס ניט געוואלט טאהן האט דער מע-דזשיסטרייט זיך א ווארף געטאהן צום אדוואקאט אבצונעהמען די פאפירען מיט גוואלד. דער אדוואקאט האט אפ-ער ערקלעהרט אז לויט .דעם געזעץ האט ער די רעכט ארונטערצונעהמען א קאפיע פון די פאפירען. דאן האט דער מעדזשיסטרייט געהייסען איהם ארעסטירען. מרטריומאן האט געוואלט איבערגעבען די פאפירען צו מעק-מו-רייץ, אבער זיי זיינען ביי איהם ארויס-געריסען געווארען פון האנד. דאן האט

פארלאמענט ערעפנונג

די ערשטע זיצונג פון נעקסטען סע-שאן פון דאמיניאן פארלאמענט איז צו-נויפגערופען געווארען אויף דאנערש-טאג דעם 21טען נאוועמבער. מען דענקט אז גלייך ווי די דעבאטען אי-בער דעם ערשטען אדרעס וועלען זיך פערענדיגען, וועט מען צוטרעטען צו דער נייווי פראגע.

דער מעדזשיסטרייט פערורטהיילט ביידע אדוואקאטען צו צעהן טעג דזשייל יעדערען. אין איינינע מינוטען שפעטער האט דער מעדזשיסטרייט געפרובירט צו אפריינינען דעםקאאורט פון די אנוועזענדע, אבער אויף זיינע קולות האט קיינער זיך ניט געריהרט פון ארט. ער האט געכאפט א שטוהל און האט זיך מיט איהם געווארפען אויף'ן עולם. אין דער יעלבער צייט האט מר. טריומאן געקראגען די פאפי-רען ווידער און האט זיך געזעצט מא-כען א קאפיע פון זיי. מיט גרוים אויפ-רעגונג האט דער מעדזשיסטרייט איהם בעליידיגט און אנגערופען מיט אזעלכע זלזולים. ווי ,גנב, שמוציגער ליבעראל. עטליכע קאנסטייבלס האבען די פאפירען אבגענומען און פערשפארט ביידע לא-ערס אין פאל'ס-קארט.

בולגארען פון וויניפעג פאהרען אב צו דער מלחמה

172 בולגארען פון וויניפעג, 72 פון רידזשיינא און נאך איינינע פון אנדערע שטעדט אין דער וועסט, זיינען פארינען פרייטאג אבגעפאהרען נאך נויארק פון וואנען זיי וועלען אבפאהרען אויף'ן פלאץ פון דער באלקאנישער מלחמה. דיזעס איז בעקאנט געווארען דורך מר. דזשאהן מייער וועלכער האט ערהאל-טען א בריעף פון קעניג פערדינאנד פון בולגאריען צו אננעהמען דעם אמט אלס אויפפאסער פון דער מיליטערי-שער פאסט פאר דער צייט פון דער באלקאנישער מלחמה.

די בולגארען וואס פאהרען צום קאמפף האבען זיך צונויפגעזאמעלט אין וויניפעג און פול מיט ענטהוזיאז-מוס בעשלאסען מקריב צו זיין זיך פאר זייער פאטערלאנד.

מר. דזשאהן מייער וועט אבפאהרען נאך בולגאריען אין עטליכע טעג ארום.

מעהר סאבוויים.

אויף א מיטינג פון קילדאנען קאנסול האט דער סי פי אר לאיער מר. מאנינג ערקלעהרט אז די קאמפאני איז וויליג צו אויפבויען סאבוויים איבער סקאשיא און פארקסייד סטריטס און אויך א בער קעלווין און מיין סטריטס צו פערקלע-נערען דאס געפאהר פון דער נייער אייזענבאהן ליין דורך דעם נייעם עג-זהיבישאן. אין דער זעלבער צייט האט מר. מאנינג ערקלעהרט אז דער קאנסול דארף טראגען א טהייל פון די הוצאות פון די סאבוויים. דער קאנסול אבער האט דיזעס ענטזאגט און דער לאיער האט צוגעזאגט איבערצורעדען מיט דער קאמפאני וועגען אנדערע ארענ-דזשמענטס. די ענזהיבישאן באארד איז שטארק צופריעדען מיט דעם פארשלאג פון דער קאמפאני. דר. בעל דענקט אז צוויי סאבוויים וועט זיין גאנץ גענוג. דער סקאשיא סטריט סאבוויי וועט זיין 40 פוס די ברייט און דער פארקסייד סטריט סאבוויי 34 פוס.

„פאלקסצייטונג" געסטאפט.

לויט א פריוואט בריעף צום רעדאק-טאר פון ,איד' איז די ,פאלקסצייטונג', ארגאן פון די אידישע ארבייטער אין קענעדא, וועלכע איז ערשיענען אין מאנטרעאל זייט די לעצטע 26 וואכען, אבגעשטעלט געווארען ביז עס וועט גע-זאמעלט ווערען א פאנד פון $1.500.

יאמפאלסקי אין וויניפעג

דער העפרעאישער און אידישער שריפטשטעלער ה' יצחק יאמפאלסקי איז פארינען דינסטאג אנגעקומען קיין וויניפעג און געפינט זיך יעצט אין 67 מארטהא סטריט.

ווי אונזערע לעזער געדענקען האט מר. י. יאמפאלסקי פיעלע פעליטאנען און ערצעהלונגען געשריבען פאר אונ-זער צייטונג. אהער איז ה'.. געקומען אין די אינטערעסען פון דעם .קענעדער אדלער'.

מר. יאמפאלסקי, אויסער זיין שריי-בער טאלאנט, איז אויך א געלונגענער פארלעזער און מען וואלט מיט איהם דא געקענט אראנזשירען איין פארלע-זונג, אדער צוויי.

נעקסטע וואך וועט אונז דער גאסט געבען א פעליטאן אדער ערצעהלונג פאר דעם ,איד'.

נייער רעזערוואר.

עס איז כמעט בעשלאסען געווארען אז דער נייער רעזערוואר וועלכער וועט ווערען אויפגעבויעט אזוי שנעל ווי מעגליך, וועט זיך געפינען נעבען דעם יעצטיגען רעזערוואר אויף מעקפיל'פ סטריט. די איינציגע זאך וואס ווערט ארויסגעזאגט נעגען דעם איז דאס וואס עס וועט זיין שווער צו דורכפיהרען א זעקס אינטש רעהר דורכ'ן שטאדט צו פערבינדען דעם רעזערוואר מיט שאול לייק.

די ארבייט פון אויסגראבונג וועט אנגעהויבען ווערען אין עטליכע טעג שפעטער. דער נייער רעזערוואר וועט זיין זעקס הונדערט פוס לאנג און דריי הונדערט פוס ברייט. ער וועט קע-נען ענטהאלטען ביז צוואנציג מיליאן גאלאן וואסער.

געהיימער מיטינג.

מאנטאג דעם 21טען אקטאבער איז אבגעהאלטען געווארען א סעקרעטנער מיטינג פון סיטי קאנסיל. אויף דיזען מיטינג זיינען געווען אנוועזנד אלע מיט-גליעדער פון קאנסיל. וואס אויף דיזען מיטינג איז פערהאנדעלט געווארען איז איז ניט בעקאנט, דאך דענקט מען אז די הויפט פראגען זיינען געווען ווי צו עקספראפיאירען די נויטיגע לאנד פאר'ן נייעם עקזהיבישאן און די רעזארגאני-זאציאן פון עקזהיבישאן-באארד.

פון סט. בערנארד, קוויבעק איז מען מודיע אז 10 קינדער זיינען אין א פייער פערברענט געווארען צום טויט.

חזן מייזעל אין וויניפעג.

דער גוט בעקאנטער חזן און קאמפא-זיטאר ישעיהו מייזעל קומט קיין וויני-פעג און וועט דאווענען אין בית יעקב שוהל שבת מברכים פרשה תולדות, 9טען נאוועמבער.

מר. ישעיהו מייזעל פערזיכערט אז דאס מאל וועט ער מיט זיין דאווענען איבעראשען דאס וויניפעגער פובליקום.

עס איז אויך מעגליך דאס באם די טיקעטס זאלען זיך גוט פערקויפען זאל דאן מר. מייזעל דאווענען דא מיט א גרויסארטינען כאהר און דאן איז עס גאר קיין ספק ניט אז דאס הינע פובלי-קום האט נאך אזא דאווענען ניט גע-הערט.

ווער עס וויל א בעקוועמען סיט, זאל זיך בעצייטענס פערזארגען מיט טי-קעטס, ווייל מעהר ווי די בעשטימטע צאהל סיטס וועט מען קיין טיקעטס ניט פערקויפען.

טיקעטס צו בעקומען ביי מר. ש. בודניצקי, 322 סעלקירק עווע. אדוו.

אן אינטערעסאנטער לעקטשור.

.די ענטוויקלונג פון נאציאנאליזם און סאציאליזם און די ענטוויקלונג פון קלאסען קאמפף', איבער דיזער טהע-מא וועט דער בעקאנטער סאציאליסט ה' אינאלקין רעדען אין פעירבערנס האל, קאר. מיין און סעלקירק עוועניו נעקסטען זונטאג אום 7.30 אבענד.

אין נערטשינסק, סיביר האבען דריי פאליטישע ארעסטאנטען בעגאננען זעלבסטמארד אלס פראטעסט וואס זיי-ערער א קאלעגא איז פון די בעאמטע געשמיסען געווארען מיט א קנוטע.

ערשטער אידישער ריעל עסטייט אפיס אין דער נארד ענד.

ווער עס האט הייזער אדער לאטס צו פערקויפען, אדער ווער עס וויל קויפען; ווער עס וויל בייטען לאטס פאר הייזער אדער פארמס, זאל זיך ווענדען צו

כ. ראבינסאן און זאהן

אין 1-2 292 סעלקירק עוועניו — פהאן סט. דזשאן 2445

נעמען אן הייזער צו פערענטען און רענטען. שבת געשלאסען, זונטאג אפען

רעזידענס 654 מאונטין עוועניו — פהאן סט. דזשאן 737

קאנטראקטארס און בילדערס.

אונזער נאמען איז אייך א גאראנטיע פאר רעאלע ביזנעס.

אגודת שלומי אמונה ציון.

עס איז נעגריינדעט געווארען א חברה מיט דעם נאמען .אגודת שלומי אמונה ציון' אין דער פארמע פון די ,מזרחים'. אין דער חברה האבען זיך אנגעשלא-סען אלע ארטאדאקסישע אידען צווי-שען זיי הרב י. י. כהנאוויטש. שמחה יוסף לעווין, פרעזידענט; אליהו טשער-ניאק, וויס פרעזידענט; דוד איזראילע-וויטש, טרעזשורער; ל. סעקטער, סעק-רעטאר. אין איין אבענד איז געווארען 51 חברים וועלכע האבען מיט פערגע-ניגען איינגעצאהלט .יעדער חבר 1 דא-לאר לקופת החברה.

אלזא אפעלירען מיר צו אלע אידען ווער עס וויל זיך אנשליסען אין אונזער חברה זאל זיך מעלדען אין 288 דאפרין עוועניו צו מר. ברוך משערניאק.

איהר קענט אויך קומען יעדען טאג אין בית יעקב שוהל און זיך איינשריי-בען אין דער חברה.

נ. סגל'ס בעקעריי

איז דאס איינציגע פלאץ, וואו ברויט, בולקע ווערט געבאקען ריין און זויבער: ברויט ווערט אויך דעליווערט צו הויז. טעלעפאנירט אב סט. דזשאן 1488 אדער קומט אין

510 סעלקירק עוועניו.

גוט געלד קען מען פערדינען ביים פערקויפען ריעל עסטייט

מיר צאהלען גוטען קאמישאן צו פע-היגע מענשען. זיך ווענדען צו:

The GREAT ATHABASCA LAND CO.

41) קאר. מיין און דזשארוויס.

אבשיעדס באנקעט פאר ש. פרענקעל

זונטאג דעם 27טען אקטאבער אום 7 אוהר אבענד וועט אין תלמוד תורה געגעבען ווערען דער אבשיעדס באנקעט פאר חבר ש. פרענקעל.

פרייז פון טיקעטס 50 סענט.

ביזי בי דזשועלערי סטאר

מאקס סטיימאן, פראפ.

האט א גרויסען אויסוואהל פון אלערליי יוראפעאישע וואנד זייגערס, דיימאנ-טענע רינגען א. ד. ג. צו מעסיגע פרייזען

658 מיין סטריט.

פהאן געררי 3024 און מיין 3417

זעהט אטרובין'ס אדוו. אויף פיידזש 2.

ל. ארליקאוו איז בערעכטיגט אנצונעהמען אדווערטייזמענטס, פרינטינג און קאלעקטען געלדער פאר דעם „איד".

ב. י. גאלדשטיין.

א אינטערוויו מיט א מערדער.

(8טע פארטזעצונג)

דער ארעסטאנט איז ערנסט געווא־רען, זיין געזיכט בלייך אויסגעצויגען און די אויגען האט ער ברייט פא־נאנדערגעעפענט. זיינע ביז יעצטיגע, פול מיט שנאה, האס און פיינדליכע בליקען האבען זיך אומגעביטען און ער האט שטאלץ ארומגעקוקט זיך אויף דעם טונקעלען צימער און א פיהר געטהאן מיט דער האנד איבער זיינע צושויבערטע לאקען.

ער איז געשטאנען ווי פערקלהרט. נאכדענקענד.

— וואס איז עס פאר א ביכעל גע־זען? — האב איך פארזיכטיג געפרובט א פרעג טהאן.

— איך וועל אייך אלעס זאגען, מיין פריינד — האט זיין טאן געקלונגען איצינד ווייך און צארט, ווי א פרויען שטימע — אלעס, אלעס"...

ער איז נאך געשטאנען א ווילע און נאכהער זיך צוריקגעזעצט.

„דאס ביכעל, מיין פריינד, איז א שפאקטיוו געווען. א שפאקטיוו, האט דער מחבר פון ביכעל זיינע לעזער דער־לאנגט, דורך וועלכען מען האט א קוק געטהון און דערזעהן פאר זיך אן אנ־דער וועלט, א וועלט וועלכע איז נאך ניט בעשאפען געווארען; א גן עדן, וואו זעהר ווייניג מענשליכע פיס האבען דארטען געטראטען. איך האב דורך די־זען שפאקטיוו דערזעהן מלאכים וואס בעוויזען זיך זעהר זעלטען צום מענש־ליך אויג; עס האט פאר מיר אבגע־בליאסקעט א שעהנקייט וואס קיין מענשליך אויג האט נאך ניט געזעהן און א הויכקייט וואס קיינער קען ניט אומ־פאסען. יא, איך האב דערזעהן אן אנ־דער וועלט. און דאס וואס איך האב דערזעהן האט מיך ווי מיט כשוף געפאנ־גען עס האט מיך געצויגען און געמאַ־ניעט.

איך בין אויף די קניה געפאלען און האב מיינע הענט אויסגעשטרעקט צו יענער וועלט, איך האב טייכען טרעה־רען פערגאסען און די טרעהרען האבען מיך קראפטלאז געמאכט. אבער פון א הייליגען קוואל זיינען די טרעהרען גע־קומען און האבען געליטערט מיינע אויגען און איך האב אלע מאל „יענע וועלט" געזעהן אין א שעהנערען גע־שטאלט און א הייליגערען רוים. איך בין פערווירט ארומגעגאנגען און גערי־טען, געהאפט, געשטרעבט, געבענקט און געזוכט, און אלעס וואס איך האב דורכגעלעבט האט זיך ביי מיר אין איין געטליכער הארמאניע צונויפגעגאסען אין איין שעהנעם טרוים, אין איין וועלט־פארב.

א שטויס האב איך נאכהער געקרא־גען פון אן אנדערען און דאן האט זיך דאס אלעס, וואס איך האב איבערגע־לעבט, אויסגעפינדען ביי מיר אין איין גרויסען פאזים: קאמפף.

און איך האב מיט איין פאך פון מיי־נע הענט צושטערט, צושמעטערט און רואינירט "אלעס וואס איך האב געזעהן אז עס איז פויל, שמוציג און אונווירדיג, איך האב אבגערויסט מיין ערד וועלכע איז געווען מיט א זאראזע, מיט א אנ־שטעקעדיגער פורעניות בעדעקט.

איך בין פערווירט געווען אין מיין קאמפף מיט זיך אליין, איך האב געריסען, געפליקט און צושטערט אלעס וואס דארטען האבען פערשידענע פאלשע נביאים איינגעפלאנצט און איך האב זיך דערפיהלט אן אנדער מענש.

איך האב אבער מיינע אויגען ניט גע־קענט אנזעטיגען פון דער שעהנקייט פון דער „יענער וועלט" און בין אוועק זי זוכען וואו נור איך האב געקענט.

איך בין אויף דער ערד געלעגען און א פוסבענקעלע געווען ביי א מיידעל מיט קאפריזען וואס האט געזאלט אויפ־דעקען אביסעל מעהר דעם פארהאנג פון יענעם גן עדן; איך בין א קנעכט גע־וועזען ביי א נערוועזען יונגען מאנטשיק וואס האט מיך געזאלט אריינפיהרען אין א היכל פון יענעם קודש קדשים: איך האב זיך פאר אן עבד כנעני. פאר אן אונטערטהעניגען שקלאף, א שקלאף אין פולען זינען פון ווארט, פערקויפט צו איטעם וואס האט מיר געזאלט אנצייגען די ליניען וואס פיהרען צו „יענער וועלט"

(פארטזעצונג פאלגט)

צו די וויניפעגר אידען.

אן אפיעל פון די דירעקטארען פון ת"ת

ווי עס איז שוין בעוואוסט פעהלט נאך א היבשע סומע געלד, לערך 27 טויזענד דאלאר אויף צו דערענדיגען דעם בנין פון דער ת"ת. פון 10 מענשען וועלען מיר אפשר קענען קריגען לערך 10 טויזענד דאלאר. אונז וועט נאך פעהלען 17 טויזענד דאלאר אויף צו ארויסענדיגען דעם בנין אהן א מארט־גיידזש. און אט דאס נויט אונז ווידער אמאל צו ווענדען זיך צו די היגע אידען מיט אן אפיעל זיי זאלען ניט אבשטעהן יעצט און יעדער זאל ביישטייערן מיט וויפיעל ער קען. אייער שטיצע איז יעצט נויטיג ניט צו בויען, נור צו פער־ענדיגען דאס געבויעטע. דער בנין וואס וועט זיין א פראכט און א ציהרונג פאר דער שטאדט איז העכער האלב שוין פערטיג. מיט יעדען טאג וואקסט דאס בילדינג, אבער צום פערפערטיגען דאס מוזען מיר האבען אייער הילף און די הילף איז נויטיג באלד!

געזאמעלט פאר דער נייער ת"ת דורך ה. ארעצקי און א. בערג.

פ. זעליכאווסקי	$ 7
א. איזראעלעוויטש	5
מ. ראזענבלאט	25
א. פראדקין	25
פ. קריסטעל	25
א. דיינער	1
א. ברענער	10
א. פישמאן	1
א. און פ. בערנשטיין	5
מאקס שטיימאן	25
דזש. זאגעבעלני	1
א. האכמאן	1
ל. טשווירטשיל	10
נ. קאהן	10
מ. העלענבערג	5
דזש. ראזען	5
ל. וואסערמאן	5
מ. קאפמאן	2
ר. בערנאוו	5
א. סאלאוויי	1
ה. ווייסמאן	50
פ. העסטרין	50
י. באראניסקי	25
דזש. קרענדאל	5
ב. קאהן	1
ס. מאראנץ	5
מ. יודאף	25
דזש. רייצין	50
מ. סימיליאק	15
אחים מארגענשטערן	25
דזש. מאגילאווקין	5
א. גאניק	5
יאבט און שאפערי	20
ב. ווילער	2
אינקאגניטא	5
ס. אסטרי	1
ל. הערמאן	1
ה. לעווין	10
דזש. יודאף	2
ל. גאן	25
ס. ברוק	100
ה. גאן	10
א. ראזענצווייג (בוטשער)	100
וו. גענזער	5
פ. בראטמאן	25
דזש. דזשייקאבסאן	50
ד. מענוסאוו	25
מ. ווייסמאן	25
מ. קאלניצקי	2
ז. אלפערט	10
ד. דייוויס	25
ד. קאפמאן	25
ה. דובינסקי	10
נ. ראזענשטאק	100
ה. שאפערא	25
ס"ה	988.50

בעזאָרגט זיך און אייערע קינדער.

דער ארבייטער רינג איז דער איינצי־גער אידישער ארבייטער ארדען, וועל־כער זארגט פאר די מאטעריעלע און קולטורעלע אינטערעסען פון זיינע מעמבערס. דער ארבייטער רינג פער־מאגט א קאפיטאל פון איבער 300.000 דאלאר, אויך אן אייגענע קאנסאמפטיוו סאניטאריום אין ליבערטי, נויארק. צאהלט 400 דאלאר טויטען בענעפיט. 100 דאלאר קאנסאמפשאן בענעפיט און 6 דאל. א וואך קראנקען בענעפיט. **בראַנטשעס 480, מעמבערס 45000**

פאר אלע איינצעלהייטען זיך ווענדען צו ל. ארליקאוו, סעקרעטאר, 315 סטעלא

מר. זלמן זאַסלאווסקי'ס נייע בוטשער שאפ.

איך האב געעפנט א נייע בוטשער שאפ אין דעם זעלבען פלאץ וואו עס איז פריהער געווען די קאאפעראטיווע בוטשער שאפ, קאר. דאפרין און ראָ־בינסאן סט. דער מאן וואס וועט אטענ־דען איז מר. גרשן גאָרין, ניט לאנג פון יוראפ, איז א הויפט ארענטליכער און פרומער מאן וואס איז גוט בעקאנט אין דעם ליין און סטריקטלי כשר.

פלייש וועל איך האבען דאס בעסטע אין מארקעט און די פרייזען מעסיגע, יעדער וועט בעהאנדעלט ווערען אויף'ן בעסטען אופן.

— זלמן זאסלאווסקי.

37 פאוערס פהאן סט. דזשאהן 2190

אלערליי לייכטער טליתים, ספרים א. ד. ג.

איז יעצט צו קריגען צו ביליגער פרייז

ביי

ברוך טשערניאַק

די קונים אין קאנטרי דארפען זיך צו איילען אצינד מיט זייערע ארדערס.

B. Cherniack, 288 Dufferin av.

נייער ספרים געשעפט.

מר. קאוואלסאן, 560 סעלקירק,

האט ערעפענט א ניי געשעפט פון ספרים, טליתים, מחזורים און אלעס אנדערע פון דעם ליין. אלעס נור וואס געבראכט ניי און און פריש. פערקויפט צו מעסיגע פרייזען.

וויכטיגע נייעס פאַר דזשאָנק פעדלער.

אויב איהר ווילט מאכען מעהר מיט 5 ביז 10 דאלאר א וואך פון אייער סחורה, זאלט איהר טרייען האנדלען מיט מיר.

פאלגענדע פרייזען צאהל איך:

קעסט 75 סענט א הונדערט.

סטאוו פרייט 55 סענט א הונדערט.

ראט אייזען 40 סענט א הונדערט.

לעד 4¼ סענט א פונט.

רענס 80 סענט א הונדערט.

אויך ווערט פערלאנגט א מיידעל אדער א באי אלס סטענאגראפער. נוטע ווידזשעס צום ריכטיגען מאן.

אייך ווערט פערלאנגט נוטע און פלייסיגע ארבייטער.

ב. שראַנגע

קאַר. פרינצעס און סוטערלאַנד

רייטס פאַר אַדווערטייזמענטס אין „איד"

פאר איין מאל 50 סענט פער אינטש
פאר א מאנאט 40 סענט פער אינטש
פאר יעהרליכע 35 סענט פער אינטש
אויף דער 1טער פיידזש 75 ס. א אינטש
אויף דער 1טער פיידזש יעהרליך 50 ס.
קהל'שע אנאנסען 25 און 30 ס.

פאַרטרעפליך גוט זיינען די א

העססען סיגאַרעטס

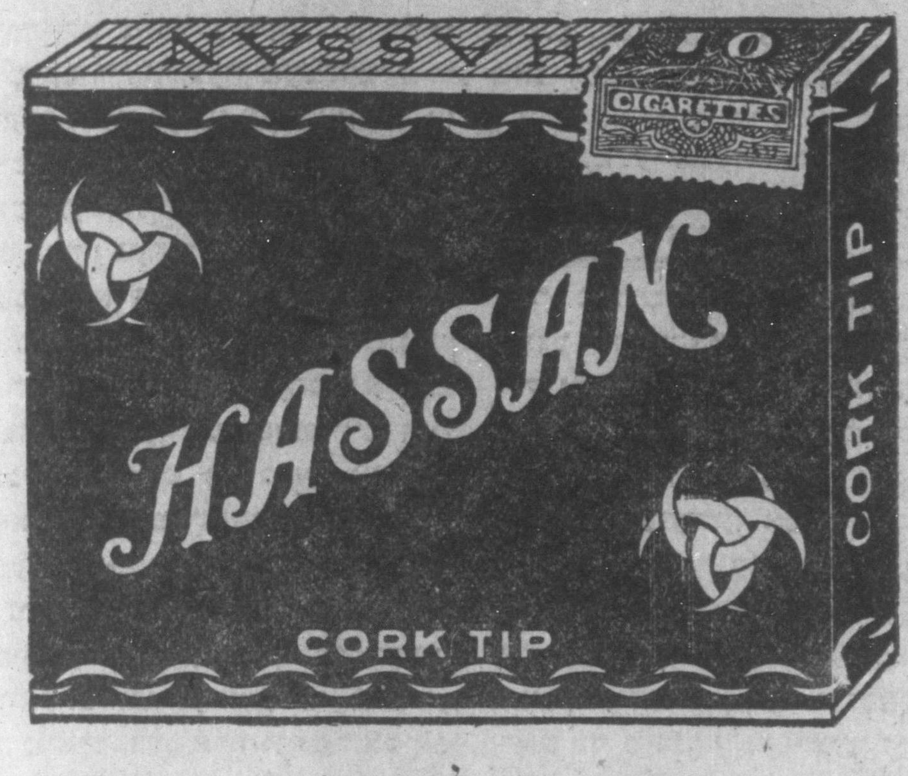

אָריענטאַלער סמוק

10 שטיק פאַר 10 סענט.

ב. מיללער און י. הורעוויטש

פיפעלס בוק סטאָרס

824 מיין סט. און 552 סעלקירק

פהאָן סט. דזשאָהן 143

לערענט די לאַנד און איהר שפראַך.

מיר האבען ארייננעקראגען א סטאק פון אלערהאנד אידיש־ענגלישע און רוסיש־ענגלישע מעטהאדען, ווערטערביכער און בריעפענשטע־לערס דורך וועלכע איהר קענט אין משך פון א קורצע צייט זיך אויסלערנען שרייבען, לעזען און רעדען ענגליש אהן דער הילף פון א לעהרער. מיר האבען אויך אלע לעהר ביכער פאר דער נייט־סקוהל, ווי רידערס, ספעלערס, גרעמערס און אלע אנדערע סקוהל זאכען. אונזערע סטארס זיינען אפען יעדען טאג (אויך זונטאג) ביז 11 אוהר.

עס איז כדאַי

אז איהר זאלט געדענקען 4 זאכען.

1) אז אטרובין בראדערס' סטאר איז אין 390 סעלקירק עווע.,
2) אז זייער טעלעפאן נומער איז סט. דזשאהן 1933,
3) אז אלעס וואס ביי זיי אין סטאר איז פריש, געזונד און צו דער מעסיג־סטער פרייז.
4) אז זייער ליין דריי גודס, מענס פארנישינג און שוך ווארג איז אפ טו דייט.

וויכטיגע נייעס.

די דאָמיניאָן און נויאָרק סטאַר טיילאָרינג קאָמפאַני

מאכט אויפמערקזאם אז אנהויבענדיג **מאנטאג דעם 21טען אקטאבער** וועלען זיי מאכען

אַ סייל אויף אַלע סחורות

וואס עס געפינט זיך ביי זיי אין סטאר. א סוט פאר וועלכען איהר האט גע־צאהלט 35 דאלאר קענט איהר יעצט קריגען פאר 25 דאלאר. ארבייט און סטייל גאראנטירט. בענוצט זיך מיט דער זעלטענער געלעגענהייט, ווייל דער סייל איז נור אויף א קורצער צייט.

533 Ellice Ave. Phone Sherbrooke 1980

י. אדלער.

דאס וואונדער ליעד.

קומען וועט א צייט, ווען מיט הדרה שטאלץ,
וועט זיך טראגען הויך, צו די הימלען ווייט,
מענער הייליגע פון א וואונדער ליעד:

טענער הייליגע, אויסגעטרילערטע,
פון נשמה'לעך נאך אונשולדיגע,
ווי די בלומעלעך אין די קנאספען נאך.

און פערוועבען וועט מיין נשמה זיך
ווי א גאלד אקארד אין דאס וואונדער ליעד.
אין דאס הייליגע און דאס געטליכע.

און דאס ליעד, עס וועט לוסטיג פלאטערן
צו די העכסטע בערג, צו די פעלזען הויך,
און פון בארג צו פעלז וועט עס איבערגעהן.

און אין זונען גלאנץ און אין שטראהלען טאנץ,
און מיט געטער קראפט און מיט געטער פרייד
וועט דאס וואונדער ליעד פליהען העכער נאך.

און דער בורא וועט יעדען שבת פריה
ארומזאמלען זיך אלע פויגעלעך
פון גן עדן פעלד, פון גן עדן וואלד.

און מיט זיי אין כאהר וועט דאס וואונדער ליעד
זיך צוטרילען זיס און צוקייקלען זיך
איבער וועלטען ווייט, איבער שטערנדלעך.

עס וועט שפרייטען זיך איבער וועלטען ווייט:
עס וועט ציהען זיך צו דעם שכינה קוואל
און וועט פלעכטען זיך אין א שטראהלען קראנץ.

און ערוואכען וועט א יונג מלאך'על
און בעהעפטען זיך אין דעם הייליג כאהר
און דער זמר וועט קלינגען שענער נאך.

און דער בורא וועט מיט א שבת פרייד,
מיט א שבת רוה אויך צוזינגען זיך
און צוקושען זיך מיט דאס מלאך'על.

און דעם בורא'ס קוש וועט צוניסען זיך
ווי א רויזען זאפט און צוקלינגען זיך
ווי א הארפען קלאנג, ווי א פלייטען שטים.

פון דעם בורא'ס קוש וועט צושמייכלען זיך
ס'יונגע מלאך'על. און פון שמייכעלע
וועט צובליהען זיך דער גן עדן וואלד.

ה. כהן.

דער וועכטער.

וועכטער! ווי לאנג וועט נאך ציהען די נאכט?
ווי לאנג וועלען גרויזאמע בילדער
פון וועלטליכען כאאס, פון טהירישער מאכט
אלץ ווערען נאך ווילדער און ווילדער.

וועכטער! מיר זיינען דאך אלע דערשטיקט,
דער חושך ווערט גרעסער און גרעסער.
די דונערען קנאלען, דאס הארץ ווערט נעדריקט,
די בליצען זיי שניידען ווי מעסער.

וועכטער! ווי לאנג וועט נאך ציהען די נאכט!
ווי לאנג וועט דער מזרח פערבלייבען
פערזונקען אין חושך, אהן קראפט און אהן מאכט
די וואלקען פון מזרח פערטרייבען.

וועכטער! אָ, וועכטער, די נאכט איז צו לאנג,
איך קען שוין דעם דרוק ניט פערטראגען.
צורייס אלע הימלען מיט שטורם און דראנג,
מיר מוזען דעם חושך פעריאגען.

ש. שניידער.

שרעק.

זעה, מיין לעבען, ווי עס ציטערט
פון א בייזען שרעק בעוואכט;
וואו איך נעה מיר ווינקט א שאטען
פון א טויטע, שווארצע נאכט.

וואלט א שטורם כאטש א בייזער
מאכען שטורעמען די וועלט
און מיט ווילדען צארן ברעכען
אויך מיין אייגענעם געצעלט!

צי א פייער טהאן א דונער
וואלט אכזריות'דיג מיט וואוט
שניידען, ברעכען מענשען לעבענס
און אויך רינען זאל מיין בלוט!

צי א חושך'ניש א טיפע
וואלט די זונן פון ערד פערשטעלט
און עס וואלטען שווארצע ראבען
טראגען פלוך און יאוש קעלט!

זעה, מיין לעבען, ווי עס ציטערט —
צי איז דאס ניט יענער שרעק,
וועלכער זאגט אן, אז מיין פריהלינג
און מיין יוגענד איז אוועק?...

Professional Column

ד"ר. א. בערקאוויטש.

נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און פון 6 ביז 8 אוהר אב.

Dr. A. BERCOVICH

360 Selkirk Ave. Phone St. John 1652

Dr. G. KALICHMAN

אידישער דאקטאר, דיפלאמירט אין רוסלאנד דייטשלאנד און קענעדא. ספעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און קינדער קראנקהייט. אפיס שטונדען: פון 9 ביז 11, פון 1 ביז 4 און פון 6 ביז 9. (25-52

453 Selkirk Ave. Phone St. John 1772

Dr. A. H. SILVERMAN

אידישער דאקטאר, שטודירט און דיפלאמירט אין אויסלאנד, די סטייטס און קענעדא. אפיס שטונדען: פון 9 ביז 10, 1 ביז 3 און פון 6 ביז 8

האט געמופט אין 395 סעלקירק.

פהאן סט. דזשאהן 1716

Dr. R. L. HURST

פיזישאן און סוירדזשאן. בעפאלמעכטיגט פון „ראיאל קאלעדזש אף פיזישאנס", לאנדאן. ספעציאליסט פאר הארץ, נערווען און פרויען קראנקהייט. אפיס שטונדען: פון 10 ביז 12, פון 2 ביז 5 און פון 7 ביז 8. פהאן מיין 814

305 קענעדי בילדינג, פארטידזש עוו.

דאקטאר בערמאן

ספעציאליסט אויף אויגען, אויערען, נאז, האלדז און גלעזער פיטען.

אפיס 222 סאמערסעט בלאק

אפיס שטונדען: פון 10 ביז 12 און פון 1 ביז 4 אוהר טעגליך, אבענד ביי אפאינטמענטס.

פהאן מיין 7230 (248

Dr. ADAM CLARKE

211 סאמערסעט בלאק, 294 פארטידזש אפיס פהאן מיין 4644. רעז. פט. רודזש 185 אפיס שטונדען: פון 2 ביז 5, פון 7.30 ביז 8.30 מענער שוואכקייטען און קינדער קראנקהייטען נעהיילט. 83

Miss F. WERIER

פראקטישע אקושארקע

דיפלאמירט און פראקטיצירט אין רוסלאנד.

661 Manitoba Ave. Phone St. John 2086

רייסט ניט די ציינער.

אויב איהר האט טראבעל מיט ציין, קומט אריין צו די ערשטע אידישע ציין דאקטוירים אין דער נארד ענד

International Dental Parlors

עקספערט דענטיסטען און סוירזשענס.

אונזער בעהאנדלונג איז אויף דעם ארענטליכסטען אופן, אונזערע פרייזען מעסיגע. מיר זיינען געסט אין דער נארד ענד און וועלען אונזערע פאציענטען בעטראכטען אלס פריינד.

547 סעלקירק עוועניו

פהאן סט. דזשאן 2447

Dr. T. G. Moxnes

דענטיסט

אהן שמערצען מעטהאדע.

אפיס שטונדען:

פון 9 ביז 12, פון 1 ביז 6 און פון 7 ביז 8.30

620½ מיין סט, קאר. לאגאן עוו. 83

פינקעלשטיין און לעווינסאן

לאיערס און באריסטערס.

105 באן אקארד בלאק.

טעלעפאנס: מיין 1544 און מיין 1545

R. A. W. Magnussen, M. A.

רעכטספערטהיידיגער, אדוואקאט א. ז. וו.

925 מיין סטריט, וויניפעג.

אפען פון 1 ביז 2 און פון 5 ביז 6 אוהר נ. מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

PHILIP NEY

נאטאריוס

נעזעצליכע פאפירען פערפערטיגט, איבערזעצונגען אין און פון פערשיעדענע שפראכען. נאטוראליזיישאן פייפערס, מערידזש לייסענס

222 פארטיידזש עוו. פהאן מיין 1288

Flanders and Macvicar

באריסטערס, סאליסטארס, נאטאריוס א.ז.וו.

אפיס 872 מיין סטריט

פהאן סט. דזשאן 761

אינטערפרייטער ח. זאלצמאן, ב. ס. א.

Monteith, Fletcher & David

באריסטערס און סאליסיטארס

403 נארטהערן קראון בענק, קארנער פארטיידזש און פארט. פהאן מיין 669

פאטראניזט אונזערע אדווערטייזערס.

ALFRED JACKSON

ליטאן נארדענס. און אינסייד סאבדיוויזשיאן. פאר איינצעלהייטען פרעגען אין

522 מיין סט. סוויט 3, פהאן גערי 3076

ריעל עסטייט, פארם לאנד

קויפען, פערקויפען און בייטען. מיינע קאסטימער ווערען בעהאנדעלט אויף דעם ארענטליכסטען אופן. (5217

H. Leviten 619 McIntyre Block.

גוטע פראפיטען

קען מען מאכען, פערקויפענדיג ריעל עסטייט. מיר וועלען צאהלען גוטען קאמישאן צו גוטע אידישע אגענטען.

נאכפרעגען ביי 42

ז. עקעל, 592 סעלקירק

Miss A. GOLDSMITH

333 Burrows Avenue

גיט לעסאנס אין פיאנא שפיעלען

מעסיגע פרייזען. (25-25

D. Abramovich

ארכיטעקט

505 מעקינטייער בלאק, פהאן מיין 1978

ד. אבראמאוויטש

בוק־קיפער

וויל האבען שטונדען ארבייט. האט א דיפלאם פון רוסלאנד און פון די סטייטס. זיך ווענדען

The Israelite, 796 Main St. Box 3 (125

דארפט איהר לייהען געלד?

פיר וואס פיר א צוועק ניט איז ווענדעט זיך צו

ב. שעפס

דעם עלטסטען אידישען פייער אינשורענס און פינאנשיעל אגענט אין וויניפעג.

401 סעלקירק עוו. פהאן סט. דזש. 1490

Office: Bank of Toronto.

Phone Garry 706. (5221

קאהן און מייעראוויטש

קאנטראקטארס און בילדערס.

מיר נעהמען זיך אונטער צו מאכען אייך א היים, אדער מיר קענען אייך געבען א גרייטע הויז מיט קליינע קעש און לייכטע פיימענטס.

683 אלפרעד פהאן סט. דזש. 1926

ניט געכאפט!

איהר דארפט קויפען איין מאל פארני־טשור, איז דאס בעסטע זיך צו זעהען פריהער מיט (5219

M. WARHAFT

851 Main Street Phone St. John 1988

ענגעל און אווענס

פראקטישע עלעקטרישאנס

האבען געמופט אין 823 מיין סט.

אלע ארבייט אין דער ליין צו מעסיגע פרייזען

The McKinley Transfer Co.

קאר. קינג און רופערט סט.

אפיס פהאן גערי 2560 און גערי 2508

פיאנא מאווינג ספעשיל, מעביל און באגאזש טראנספערס. (25-33

The Empress Laundry Co.

ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענגעשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שיקען גלייך נאך אייער באנדעל. ערשטע קלאס מאשינערי.

74-76 אייקינס סט. פהאן סט. דזש. 300

אין „איד", 216 דאפרין עווענין, ווערט געמאכט אלערליי פרינטינג צו מעסיגע פרייזען.

בעסטע פלאמבינג, היטינג און עלעקטריק

ווערט געמאכט נור ביי

ל. האלפעני

883 מיין סטריט

אפיס פהאן סט. דזשאהן 1830

רעזידענס פהאן סט. דזשאן 2217

רעפיירינג פינקטליך אטענדעט.

פערגעסט ניט אז

גאלד איז שטענדיג געלד אין קעשענע. א מענש דארף האבען א גאלדענעם זייגער, דייאמאנד רינגס, גאלדענע זייגערלעך געזעצט מיט דייאמאנדס, ב־אס־לעטען, סילווער ווער, חתונה פרעזענטען א. ד. ג. אלעס צו די בילינסטע פרייזען. דאס געלד אומגעקעהרט אויב ניט צופריעדען.

י. טשופאק 820½ מיין סט.

פאר שאו קארדס

וואס ברענגען איין ביזנעס, ווענדעט זיך צו א

סלאון

האנד פיינטינג קארדס — ספעציעל.

2, קאנטינענטאל בלאק, 796 מיין סט.

פהאן סט. דזשאהן 186

שטענדיג פערטיג פאר שנעלע ארבייט.

The Royal Candy Kitchen.

622 מיין סטריט פהאן גערי 71

דריי טהירען פון די סטארלאנד

ביי אונז איז ערשטע קלאס קענדיס, פרישע היימישע קענדיס יעדען טאג. (24-52

איהר ווילט פאהרען ווי א פריץ?

דאן קויפט אייערע הארנעס ביי

דזש. בעקער, 73 דערבי סטריט.

נעהמט אן אלערהאנד רעפעירינג.

סטאפט א ווילע.

צו די בילינגסטע פרייזען קענט איהר קריגען אייערע שיך אין 905 מיין סט. אויך ווערען געפיקסט שיך גוט און צו מעסיגער פרייז. מ. גלאדסטאן.

שיך

אלטע און נייע שיך צו בילינע פרייזען קענט איהר בעקומען ביי מר.

לעאן טרענובאוו אין 883 מיין סט.

דעם בעסטען און בילינסטען גלעזער געפינט איהר אין 236 לאגאן א גוטער פריים מייקער צו פיקטשורס.

פהאן גערי 133.

ברענטש 710 מאניטאבא עוועניו. 43

טרוקענע האלץ און קוילען

קענט איהר קויפען בילינ ביי (254

דזש. ה. מארגענשטערן.

542 סטעלא עוו. פהאן סט. דזש. 523

א נייער בעזים קעהרט שעהן

און א נייער וואוד יארד גיט בעסערע און טרוקענע האלץ.

מר. ל. וועסיל

האט ערעפענט א נייעם

וואוד און קוילען יארד

אין קארנער מיין סט. און פלארא עווע.

פהאן סט. דזשאהן 933

ל. סגל

סיין פיינטער

825 מיין סטריט

סיינס אין פערשידענע שפראכען, פיינטינג און דעקארייטינג

א. פיינגוד'ס

דעפארטמענט סטאר

590 Selkirk ave. Phone St. John 1951

וואהלפייפער, פיינט, גלאז, הארד־ווארע, סטאוס, היטערס און אויך בילדינג סופלייס.

ארענטליכע בעהאנדלונג און די בילינסטע פרייזען.

פלאמבינג, היטינג, עלעקטריס

אויך א גרויסארטיגער סטאק פון פערשיעדענע פיקטשורס.

איידער איהר נעהט עטוואס טהאן אין דיעזער ליין, זעהט זיך מיט

M. KOFFMAN

395 Selkirk Ave. Phone St. John 1353

רעפיירינג אטענדעט צו יעדער צייט. (24

THE ISRAELITE DER YID.

The First and Only Jewish Weekly in the Entire Dominion of Canada.

THE ISRAELITE PUBLISHING COMPANY

B. I. GOLDSTEIN, Editor. F. SIMKIN, Manager.

216 Dufferin Avenue Phone St. John 2213 Winnipeg, Man.

Subscription 1 Year $1.00 Thursday, Oct. 24, 1912.

אונזערע פעראיינען.

דער „וויניפעגער אידישער גמילות חסדים פעראיין" ארגאנזירט א קאמפיין פאר מעהר מעמבערס.

אין דער לעצטער צייט, הויפטזעכליך אין די טעג פון יום טוב איז וויניפעג בערייכערט געווארען מיט א היבש ביסעל פעראיינען און סאסייעטיס.

אזוי איז שוין אין אלע אידישע שטעדט און שטעדטלעך דאס אין דער צייט פון יום טוב, ווען דער איד איז פרייער, ווען זיין נשמה איז רחבת׳דיג, פערגעסט ער דאן אן זיינע וואכעדיגע דאגות, אן זיינע ביזנעס אינטערעסען און איהם הויבט אן צו פיקען אין מוח דער פערזאג: „וחי אחיך עמך", „עזוב תעזוב", „פתוח תפתח" און די אנדערע פיעלע פערזאגען וועגען שטיצע, וועגען הילף צו נויטבעדערפטיגע, צו ארימע און צו ליידענדע.

די פילאנטראפי בכלל איז אמת טאקע בלויז א האלבע ארבייט; די פילאנטראפי היילט ניט און וועט קיינמאל ניט אויסהיילען דעם גאנצען קראנקען געזעלשאפטליכען קערפער, דערויף איז זי צו שוואך און איהרע רפואות צו קליין, מינדיג און ניט גענוג ווירקזאם. ניט קיין פילאנטראפי פאדערט זיך אויף צו האבען א געזונדע, א נארמאלע און א ניט נויטליידענדע געזעלשאפט. דערויף זארגען זיך אנדערע פעראיינען מיט גרעסערע, ברייטערע און העכערע צוועקען און אויפגאבען.

דאך אזוי וואלט ביטער און שלים געוועזען די לאגע פון די ארימע, ווען עס זאלען ביי אונז ניט זיין אט די קלענערע אדער גרעסערע צדקה אנשטאלטען, פילאנטראפישע פעראיינען, חברות און סאסייעטיס. און דערפאר — ווייסענדיג וואס פאר א נוצען עס ברענגען דיזע צדקה חברות ב א ל ד; ווייסענדיג אז זי קעהרט ניט אום לעדיג, אין דיזען מאמענט, צוריק די אויסגעשטרעקטע נויטליידענדע האנד צו צדקה — דערפאר פרעהט עס אונז וואס אויך ביי אונז אין וויניפעג, דערמאהנט מען זיך אן די ארימע און די נויטבעדערפטיגע, פון צייט צו צייט, און עס קומען צו וואס אמאל מעהר און מעהר פעראיינען מיט פערשידענע וואהלטהעטיגע צוועקען.

און וואס מעהר ערפרעהענד איז דער פאקט דאס אויך אין די פון לאנג עקזיסטירענדע פעראיינען האט זיך יעצט ערוועקט דער פערלאנג צו פערגרעסערען די צאהל פון די מעמבערס. כמעט אלע סאסייעטיס האבען יעצט אן א זייט אוועקגעשטעלט זייערע אלע ביזנעס אנגעלעגענהייטען און אנדערע קלענערע און גרעסערע געשעפטען און זיך גענומען אריינטראכטען מעהר אן די מיטלען מיט וועלכע עס וועט מעגליך זיין צו צוציהען מעהר מיטגליעדער.

צו ערשט ווילען מיר דא דערמאהנען דעם **גמילות חסדים פעראיין,** וועלכער האט זיין קאנסטיטוציאן פיעל אויסגעבעסערט און האט בעשלאסען אין גיכען אנצופיהרען א קאמפיין אויף צו פערגרעסערען די צאהל מעמבערס.

מיר ווילען דא, אין דיזער מינוט, אויסלאזען דעם גמילות חסד אלס א מצוה פאר וועלכע די פרומע אידען ערווארטען א שכר לעולם הבא. מיר ווילען בעסער לויט׳ן רמב״ם אנווייזען וואס פאר א גרויסען שכר און וואס פאר א געוואלדיגען עונג רוחני עס האט דער וואס קען העלפען דעם צווייטען מיט א גמילות חסד, דאן ווען יענער נויטיגט זיך אן דעם:

דעם שרייבער פון דיזע צייל ען האט מען איבערגעגעבען פיעלע נעמען פון מענשען וואס האבען זיך געווענדעט צו דעם גמילות חסדים פעראיין נאך קלענערע און גרעסערע הלואות. כמעט אלע וואס האבען זיך געווענדעט נאך א גמילות חסד, סיי די וואס זיינען מעמבערס און סיי די וואס זיינען ניט און וועלען אפשר קיינמאל קיין מעמבערס ניט זיין, האט מען ניט אבגעזאגט. דערמיט האט מען פיעלע, כמעט א העלפט, פערשפארט צו אנקומען צו טשאריטי; מען האט זיי געהאלפען, לאמיר זאגען, מיט 20—25 דאלאר מיט וועלכע זיי האבען זיך איבערגעדרעהט דאס שלעכט שטיקעל צייט, די צייט פון ארבייטסלאזיגקייט, אדער פון אן אנדערען אומגליקליכען פאל, זיי זיינען צוריקגעקומען צו זייער פריהערינען מצב און אויסגעצאהלט מיט דאנק זייער גמילות חסד.

ווער נור עס וויל אויף איין מינוט זיך אריינטראכטען אין דער לאגע פון אזא געהאלפענעם, וועמען מיט אזא גמילות חסד האט מען פערשפארט צו אויסשטרעקען די האנד נאך צדקה — דער וועט פערשטעהן די גרויסע וויכטיגקייט און די נוצען וואס דער „גמילות חסדים פעראיין" ברענגט.

און בעגרייפט מען די נוצען פון דעם פעראיין און פערשטעהט מען זיין גרוים וויכטיגקייט, דאן איז עס אן עולה ווען מען טרעט ניט אריין אלס מעמבער אין דיזען פעראיין. דען ניט נור קאסט עס קיינעם קיין געלד ניט, נור מען פראפיטירט נאך פון די 5—10 דאלאר מיט וועלכע מען קען ווערען א מעמבער.

דער פעראיין „גמילות חסדים", ווי אונז איז בעקאנט, האט פאריגעס יאהר (דאס ערשטע יאהר פון זיין עקזיסטענץ) געגעבען ניט קיין שלעכטע דיווידענטען צו די שעהר האלדערס. היינטיגעס יאהר, ווען דער פעראיין האט געמאכט גרעסערע ביזנעס, איז קיין צווייפעל אז די שעהרס וועלען נאכמעהר געהעכערט ווערען. היינט ווארום זאל א מענש וואס האט ביי אוועקצולעגען צו אזא נאבעלען צוועק אזא קליינע סומע ווי אן ערך פון 10 דאלאר, ניט ווערען קיין מעמבער אין דעם אויבענדערמאהנטען פעראיין?

ווי שוין געזאגט, וועט דער גמילות חסדים פעראיין אין גיכען אנפאנגען א קאמפיין, וועמענס אויפגאבע עס וועט זיין צו פערגרעסערען די צאהל פון זיינע מיטגליעדער. נאכדעם ווי מיר האבען ערקלעהרט וואס פאר א נוצען דער פעראיין ברענגט, נאכדעם ווי מען ווייס אז אויסער די גרויסע נוצען און נאבעלען צוועק, האבען דאך די מעמבערס קיין שום געלד היזקות ניט. אדרבה, זיי ווערטה פון די שעהרס ווערען וואס אמאל העכער — נאכדעם ווי דאס אלעס ווערט בעקאנט צום פובליקום איז ביי אונז קיין ספק ניט, אז באם נור דער קאמפיין וועט ארגאנזירט ווערען ווי עס דארף צוזיין, וועט דער פעראיין צוקריגען א היבשע צאהל נייע מיטגליעדער. יעדער איד — אבי נור ער איז ביכולת אוועקצולעגען אין „סייף" עטליכע דאלאר — וועט זיך ניט אבזאגען אריינצוטרעטען אלס מיטגליעד.

דערמיט וועט מען קענען פערגרעסערען די הלואות, אנשטאט 20 און 25 דאלאר וועט מען קענען אויסלייהען 50 דאלאר און מעהר. מיט אזא סומע קען מען ניט איין קליינעם ביזנעסמאן ראטעווען פון אונטערגאנג און איהם פערמיידען שמאך און שאנדע צו אויסשטרעקען די האנד צו טשאריטיס.

און אז וויניפעג פערמאגט יעצט פיעלע קליינע סוחרים׳לעך וואס נויטיגען זיך פון צייט צו צייט אן אזא הלואה, אזא גמילות חסד, וועלכען זיי זאלען קענען נאכהער אויסצאהלען מיט לייכטע פיימענטס — דערין איז, דוכט זיך, יעדער — וואס איז בעקאנט מיט וויניפעג — ניט מסופק.

ש. פרענקעל.

די קללות וועלכע זיינען ברכות.

(שלוס).

מיט דעם אנקומען אבער פון דעם 19טען יאהר הונדערט און מיט די עמאנציפאציאן, וועלכע עס האט געבראכט אין פיעלע לענדער פאר אידען האט זיך אויך אנגעהויבען ווידמען און פערשפרייטען די אסימילאציאן.

פערבלענדעט ווערענדיג פון דעם פלוצלינגדיגען ליכט פון ציווילזאציאן וועלכעס איז געקומען נאך אזא לאנגע נאכט פון שטאק פינסטערניש, פערטויבט ווערענדיג פון די קלינגענדע פראזען פון ברידערליכקייט, גלייכהייט און פרייהייט, האט דער איד אוועקגעווארפען זיינע נאציאנאלע אייגענטהימער, צובראכען אלע זיינע פריהערדיגע געטער, ארויסגעלאזט פון האנד זיין נאציאנאלע פאהן וועלכע ער האט אזוי העלדיש געטראגען און פערטהיידיגט אין פערלויף פון 18 הונדערט יאהר און האט זיך אוועקגעלאזט מיט אלע כוחות נאך דעם שטראם און געשריען: הורא פאר דער פרייהייט.

און אבוואהל דער איד האט זיך נאכדעם ארומגעזעהן אז ער האט זיך ביטער גענארט, נאכדעם ווי איהם איז אויסגעקומען צו האבען איין ענטוישונג נאך דער צווייטער, האט די אסימילאציאן דאך ניט געקראגען קיין אבהאלט, דען דערווייל האט זיך דער איד אבגעריסען פון זיין באדען אויף וועלכען ער איז געשטאנען אזוי פעסט. דערווייל איז צובראכען געווארען זיין געטהא וואו ער האט געאטהעמט מיט אן אייגענער אטמאספערע, דערווייל איז געבארען געווארען די צוואנג שולע וועלכע האט איהם אבגעפרעמדעט פון זיין שפראך, זיין תורה, זיין היסטארי, זיין קולטור און מאראל אין אנשטאט דעם איהם געגעבען נייע תורות, נייע שפראכען און נייע בעגריפען און דאס יודענטהום איז איהם געווארען פרעמד און אומבעקאנט און אויב ער האט יא עראבערט אייניגער מאסען וויסען פון יודענטהום איז עס געוועזען פון קוואלען וועלכע זיינען אם מייסטען פיינדליך צו איהם. אזוי ארום און ארום האט דער איד פערלארען זיין נאציאנאלען שטאלץ און ניט נור האלט ער זיך שוין ניט העכער פאר זיינע הערשענדע שכנים, זאנדערן ער האלט זיך שוין פיעל ניעדריגער און האלט פאר א גרויסען כבוד ווען ער ווערט צוגעלאזען צו זייער מיטע.

און אזוי האט זי, די אסימילאציאן, פערשפרייט און איינגעווארצעלט אין אלע לענדער פון פרייהייט. און ווען ניט כוואליעס פון עמיגראציאן וועלכע ברענגען צו נייע שטראמען אידען פון די לענדער פון אונטערדריקונג, וואלט שוין אין די פרייהייטס לענדער קיין זכר פון יודענטהום ניט געוועזען.

און מיט וועהטאג מוזען מיר צוגעבען אז די רוסישע קנוטע האלט אויף דאס יודענטהום פון אונטערגאנג אין גלות. דען כל זמן רוסלאנד איז נאך ווילד און בארבאריש, כל זמן זי ערלויבט זיך נאך צו באדען אין אידיש בלוט, כל זמן זי ערלויבט זיך נאך צו שלאגען צוועקעס אין לעבעדיגע מענשענס נעזער און אויפשניידען פרויען בייכער — ביז יענער צייט וועט אנהאלטען אין רוסלאנד דער אידישער נאציאנאלער שטאלץ און וועט זיי ניט דערלאזען צו פערברידערען זיך און צונויפשמעלצען זיך מיט די רוסען.

און כל זמן אידען וועלען אין רוסלאנד זיין פערשפארט אין א געטהא און אטהעמען די אייגענע אטמאספערע און כל זמן אין רוסלאנד וועט ניט זיין קיין צוואנג שולע, וועט נאך אין רוסלאנד הערשען אידישער וויסען, אידישע מאראל און אידישע זיטען. און די אידען וועלכע זיינען יאהר איין יאהר אויס געצוואונגען צו אויסוואנדערען אין די צעהנדליגע טויזענדער אין די לענדער פון פרייהייט, וועלען זיי בעאיינפלוסען און ווירקען אויף דעם איינגעשרומפטען און פערהלשטען יודענטהום אין די דאזיגע לענדער און ניט לאזען עס אבשטארבען.

אלזא, ווי איהר זעהט, האט דער בארבאריזם און בעסטיאלע בעהאנדלונג אבגעהאלטען דאס אידישע פאלק אין פערלויף פון 18 הונדערט יאהר פון אונטערגאנג און די קללה פון „ובגוים ההם לא תרגיע" איז גאר געוועזען א ברכה.

דאס זעלבע איז מיט דער צווייטער קללה. ווען אונזער לאנד וואלט אריינגעפאלען אין די הענט פון א ציוויליזירטעם פאלק און זי וואלט געוועזען פערבויעט, פערזייעט און פערפלאנצט, וואלטען מיר קיינמאל ניט געקענט האפען זי צוריק צוקריגען. נור א דאנק דעם וואס זי איז געבליבען אונבעזעצט און אונקולטיוירט, קענען מיר האפען און גלויבען אז עס וועט אמאל זיין צוריק אונזערע.

אלזא, די קללה פון „והארץ תשאה שממה" איז אויך געוועזען א ברכה.

אזוי איז עס געוועזען ביז יעצט. די אומשטענדען האבען זיך איבערגעביטען אי פאר דאס אידישע פאלק, אי פאר דאס אידישע לאנד. ביז יעצט האט דאס אידישע פאלק זיך געקענט פערגינען צו בלייבען אין גלות און דאס אידישע לאנד האט זיך געקענט פערגינען צו ווארטען אויף אונז. אבער יעצט קענען עס מעהר ביידע ניט ערלויבען.

רוסלאנד געהט אויף׳ן וועג צו ווערען בעפרייעט. טראץ די גרויסע פינסטערניש וועלכע הערשט דארט, וועט זי דאך לאנג ניט אנהאלטען, עס וועט ניט נעהמען לאנג און זי וועט ווערען בעפרייעט און צוזאמען מיט דער פרייהייט וועלען אויך קראכען די ווענט פון דער דארטיגער אידישער געטהא און צוזאמען מיט איהר וועט אויך קראכען די לעצטע פעסטונג פאר׳ן יודענטהום אין גלות. און אויב דאס יודענטהום וויל ניט אונטערגעהן מוז עס זיך אויסשניידען א נייעם וועג, אויסגעפינען זיך א נייען רעטונגס ארט וואו עס זאל קענען געניסען פולע פרייהייט, אהנע צו בעצאהלען דערפאר מיט זיינע נאציאנאלע רייכטהימער.

פאלעסטינא איז אויך געווארען בעפרייט, די פינסטערע וואלקענס וועלכע האבען איהר ארומגעוויקעלט פאר איבער 18 הונדערט יאהר און ניט צוגעלאזט קיין שטראהל ליכט, האבען זיך צושפרייט און עס שיינט דארט א זונן פון פרייהייט. אבער די פרייע פאלעסטינא אונטער א פרייע טערקיי קען ניט בלייבען מעהר אין איהרע אלמנה קליידער. טערקיי קען זיך ניט ערלויבען צו לאזען אזא טהייל פון איהר לאנד און כמעט דעם וויכטיגסטען אונבעארבייט און אונגוציג. פאלעסטינא מוז ווערען פערבויעט, פערזייעט און פערפלאנצט. פאלעסטינא מוז אין גיכען ווערען א צענטער פון אינדוסטרי, האנדעל און קולטור.

די פראגע איז: דורך וועמען וועט די אויפלעבונגס ארבייט געטהאן ווערען?

מיר אידען האבען יעצט די מעגליכקייט צו טהאן דיזע ארבייט. מיר קענען אבקויפען יעדען פוס ערד, בעארבייטען עס און קולטיווירען עס.

ווילען מיר עס ניט טהאן, וועלען עס אנדערע טהאן און ווען דאס לאנד וועט ווערען אויפגעלעבט פון אנדערע, וועלען מיר עס קיינמאל צוריק ניט קריגען.

דער סך הכל פון אונזער אבהאנדלונג איז: אידען קענען מעהר ניט זיין אין גלות. ארץ ישראל קען לענגער ניט ווארטען אויף, איהרע קינדער, אידען.

און די פראגע וואס רייסט זיך במילא פון די ליפען איז: ווארום ניט צו רעטען דאס אידישע פאלק פאר דאס אידישע לאנד? און ווארום ניט רעטען דאס אידישע לאנד פאר דאס אידישע פאלק? ווארום ניט שליסען צוריק דעם אלטען שידוך צווישען עם ישראל מיט ארץ ישראל?

די אידען אין קענעדא.

אין יובילעאום נומער פון דער מאנטרעאלער „פאלקס צייטונג" שרייבט מר. ב. גודמאן אן אבהאנדלונג וועגען די אידען אין קענעדא, זייער געשיכטע אין דער פערגאנגענהייט און און אויך א שטיקעל נביאות וועגען דער צוקונפט.

די געשיכטע פון די אידען אין קענעדא—הויפט דער אויבענדערמאנטער שרייבער אין זיין אבהאנדלונג — האט כמעט אויף א ראמאנטישען שטייגער זיך אנגעפאנגען: אויף א קריגס־שיף וואס איז אין 1758טען יאהר אבגעגאנגען פון ענגלאנד נאך לואיספורג, די מעכטיגע פעסטונג פון „נייע פראנקרייך", מיט דעם אויפטראג צו פיהרען די אטאקע געגען דעם פראנצויזישען מיליטער און איין מאל פאר אלע מאל אבצונעהמען קענעדא פון פראנקרייך — האט זיך געפונען א קליינע גרופע אידען, מייסטענס ספרדים, וואס זיינען אנגעקומען אהער צוזאמען מיט דעם לייטענאנט־גענעראל סיר דזשעפרי אמהערסט, און האבען זיך בעטיילינט אין פיעלע קריגס אפעראציאנען פון די פיהרער פון דעם ענגלישען מיליטער. — האבען ביינוואהנט דאס איבערגעהן פון מאנטרעאל און קוויבעק — דאס סאמע הארץ פון נייע פראנקרייך — צו די ענגלענדער, און האבען גענומען א טהעטיגען און טיכטיגען אנטהייל אין די אלע פאסירונגען וועלכע האבען בעצייכענט מיט זיך דעם גאנצען איבערגאנג פון צפון אמעריקא פון פראנקרייך צו ענגלאנד.

אט דיזע עטליכע ספרדישע אידען — דאס זיינען געוועזען די פיאניערען פון דעם קאלעקטיווען אידישען ישוב אין קענעדע, דאס זיינען געוועזען די וואס האבען געלעגט דעם ערשטען גרונדשטיין פון דעם היינטיגען קענעדער יודענטהום.

ווארפען מיר א הינטערבליק אויף דעם שוין דורך געגאנגענעם מהלך פון דער אידישער ענטוויקלונג אין דיזען לאנד, אויף דעם דורכגעלאפענעם מארשרוט פון דער אידישער געשיכטע אין קענעדע — אויף ווי ווייט מען קען עס בעצייכענען מיט דעם נאמען ג ע ש י כ ט ע, דען דאס דאזיגע ווארט איז כולל אין זיך עטוואס ברייטערס, פיעלזייטיגערעס און אומפאנגרייכערס ווי דאס אויף וואס די קענעדער אידען האבען פארלויפיג אנצוצייגען — דאן אונטערשיידען מיר דערביי צוויי וויכטיגע פעריאדען. די ערשטע פון זיי האט אנגעהאלטען ביז שפעט אין די 70־ער יאהרען פון פאריגען יאהר הונדערט. אין פערלויף פון דיזער פעריאדע האט זיך דאס לעבען פון די אידען אין קענעדא געפונען אין א מין פערגליווערטען, מען קען זאגען פערשטיינערטען צושטאנד, און האט זיך פון דיזען פונקט ניט גערירהט א שריט ווייטער, ביז דער אנפאנג פון דער אידישער אימיגראציאן האט אין איהר ניט ערוועקט א אימפולס דערצו. איינגעשלאסען אין די ענגע ד׳ אמות פון זייער אייגענעם געזעלשאפטליכען קרייז, וועלכער איז נאך דערצו געוועזען א גאנץ בעגרענצטער, א קליינער, האבען די אידען געפיהרט א לעבען וואס איז געוועזען גאנץ ארים אין ערייגניסע און גרויסע, וויכטיגע פאסירונגען און מיט דער אויסנאהמע פון דער גרינדונג פון א קהילה אין מאנטרעאל, אין טאראנטא, אין קוויבעק און אין וויקטאריא (בריטיש קאלומביא) — א ערייגניס וועלכע האט זיך געוועהנליך אנגעפאנגען און אויך געענדיגט מיט דער גרינדונג פון א שוהל, וואו גאטעס דיענסטע פלעגען עפענטליך אבגעהאלטען ווערען און איז דעריבער געוועזען דער רעזולטאט פון דעם וואס זיי האבען דערפיהלט א טריעב צו בעפריעדיגען זייערע רעליגיעזע בעדערפניסע, זיינען קיינע אויסערליכע און אויך אינערליכע גרויסע געשעהענישען, אויפרעגונגען אדער בעוועגונגען אונטער זיי פארגעקומען.

זייער פיזישע ארימקייט, זייער סאציאלע מינדיגקייט — דען אין 1871טען

יאהר האבען זיך אין גאנץ קענעדא געפונען בלויז 1115 אידען — האט פיעל נעהאט צו זאגען דערויף ווארום זייער לעבען האט דאן ניט געטראגען קיין אינטערעסאנט'ען, מעהר בעוועגליכען כאראקטער און ווארום זייער ענטוויקלונג איז צונעגאנגען אַזוי לאנגזאם. איז כמעט ווי געשטאנען אויף איין ארט.

דיזער פ א ס י װ ע ר צושטאנד האט אנגעהאלטען ביז צום אנפאנג פון די 80ער יאהרען, דעם אנפאנג פון דער צ ו װ י י ט ע ר פעריאדע, ווען דער ספרד'ישער טהייל פון דער אידישער בעפעלקערונג האט אויפגעהערט צו זיין א פאקטאר פון בעדייטונג און איינפלוס און דאס אידישע לעבען האט פון אויסען בעקומען א שטורם פארווערטס און איז געווארען אביסעל ריהרעוודינער, בעוועגליכער — מיט דעם אנהויב פון דער אידישער איינוואנדערונג אהער וועלכע איז ארויסגערופען געווארען צוליעב די פאגראמען אויף אידען אין זיד רוסלאנד און דעם אנטיסעמיטיזם וועלכער האט זיך דאן צושפיעלט אין אייראפא. די איינוואנדערער פון רוסלאנד, פוילען, עסטרייך א. ז. וו. ווי קליין זייער צאהל איז דאן ניט געווען, האבען דאך בעוויזען ביסלעכווייז איבערצונעהמען יענע לעבענס ראלע וואס עס האבען פריהער געשפיעלט די ספרד'ישע אידען, די אלטנעזעסענע, די ,תושבים׳ וועלכע האבען אנב פאר זייערע איינגעוואנדערטע ברידער ניט געהאט קיין סימפאטיע וואס זאל גרייכען אביסעל ווייטער פון טרוקענע התקרבות, פון וואהלטהעטיגער בעהאנדלונג און ערנסטעס זארגען פאר זייער סאציאלער אויפפיהרונג, פאר זייער מאראל, פאר זייער זיטליכקייט און זיך ניט געגעבען די קלענסטע מיה די לעצטע אביסעל צו דערנעהנטערען צו זיך אדער זיך צו זיי.

אונטער דער ווירקונג פון די איינגעוואנדערטע אידען וועלכע האבען אהער מיטגעבראכט פרישעס בלוט און געזעלשאפטליכע איניציאטיוו, האט דאס אידישע לעבען בעקומען א ברייטערע און פיעלזייטיגערע געשטאלט און די ספרד'ישע העגעמאָניע האט אנגעפאנגען גיך פערליערען איהר איינפלוס. אין די אנפאנג יאהרען פון געגענווארטיגען יאהר הונדערט זעהען מיר ווי דיזער איינפלוס איהרער האט שוין אינגאנצען אנגעווארען זיין אמאליגען גלאנץ און היינט געפינען זיך די פערשיעדענע סאציאלע קרעפטען וואס ווירקען אין און אויפ'ן אידישען לעבען מעהר ניט אונטער דער השפעה פון דיזען אריסטאקראטישען קלאס פון דער אידישער געזעלשאפט, נור דורכאויס אונטער דער לייטונג פון דעם איינגעוואנדערטען עלעמענט פון די האלב אדער פיערטעל קאנאדאניזירטע אידען. דאס אידישע לעבען איז אונטער דיזער צייט, אזוי צו זאגען, דעמאקראטיזירט געווארען. די ברייטע פאלקס שיכטען, די אידישע געזעלשאפטליכע מאסען זיינען געווארען זיינע טאָן געבער.

בעזאנדערס איז אין פערלויף פון דיזער צווייטער געשיכטליכער פעריאדע די אידישע בעפעלקערונג פון קענעדא מאטעריעל אויסגעוואקסען. די קאלעקטיווע ענטוויקלונג פון אידען אין לאנד אונטער דיזער צייט איז פשוט געווען א פענאָמענאלע. און אום צו מאכען זיך א בעגריף וועגען דיזען וואנדערבארען וואוקס, וועט זיין גענוג צו זאגען, דאס ווען די אלגעמיינע בעפעלקערונג וואלט אונטער דער זעלבער צייט זיך אין דער זעלבער פראפארציאן פערמעהרט, דאן וואלט קענעדא היינט פערמאגט אנדערטהאלבען מאל אזוי פיעל נפשות וויפיעל עס געפינען זיך אין די פעראייניגטע שטאטען: א בעפעלקערונג פון ארום 150 מיליאן. ווילען אחינו בני ישראל דא אין לאנד זיך אויך אויף ווייטער פרוכפערען און מעהרען ווי' אין פערלויף פון דיזער פעריאדע, דאן וועלען מיר אין יאהר 1950 האבען אין קענעדא א אידישע בעפעלקערונג פון ארום זעקס און א האלב מיליאן נפשות.

דאך אבער, ניט קוקענדיג אויף דיזען פענאָמענאלען וואוקס, אויף דיזער וואנדערבארער און מערקווירדיגער שנעלער פערמעהרונג פון אידען אין לאנד, איז אונטער דעם זעלבען משך דער סאציאלער ווי דער פאליטישער איינפלוס פון אידען אין קענעדא ניט געוואקסען אפילו אין א קלענערער מאס. בלויז עקאנאמיש שפיעלען די אידען א ראלע און בלויז אויף דיזען געביעט האט זיך זייער ענטוויקלונגס פעהיגקייט אלס סאציאלע איינהייט אין לאנד בעזאנדערס בולט ארויסגעוויזען. אין פאליטישען אבער ווי אין געזעלשאפטליכען זינען זיינען זיי פאר'ן לאנד פון ניט פיעל מעהר בעדייטונג, ווי למשל די אמעריקאנישע אידען בעדייטען פאר קענעדא, דען אין דיזער בעציהונג רעכענט מען זיך מיט זיי גאנץ ווענינ דא אין לאנד. דאס ווערט בעזאנדערס דייטליך בעמאָנט אין דער פראווינץ קוויבעק — דאס קאנצענטראציאנס פונקט פון דעם קענעדער יודענטהום וואו אידען איבען אויס א גאנץ שוואכען איינפלוס, אדער גאר קיין איינפלוס אויפ'ן לעבען און דער ארומיגער סביבה.

און די צוקונפט, די ווייטערע צייט, — וועלכע פערספעקטיוון האט זי פערבארגען, וואסערע האריזאנטען וויקלען זיך פארנאנדער פאר דאס אידישע לעבען אין קענעדא?

אין וואס פאר א שיין די פערגאנגענהייט, ווי די געגענווארט פון אידען דא אין לאנד זאל פאר אונז ניט ערשיינען, האבען מיר דאך קיין גרונד צו קוקען מיט א פעסימיסטישען בליק אויף זייער צוקונפט. דען די געשיכטע פון דעם אידישען לעבען און ווירקען אין קענעדא איז ניט ה י נ ט ע ר אונז, זי דיזע געשיכטע איז נאך ערשט פאר אונז, זי דארף נאך ערשט געשאפען ווערען, זי דארף נאך ערשט אנגעשריבען ווערען פון דעם היסטאריקער וואס הייסט לעבען.

דאס אידישע לעבען האלט דא יעצט ביים אריינטרעטען אין א נייער ענטוויקלונגס-פאזע, אין א דריטער פעריאדע פון זיין געשיכטליכען ווירקען דא אין לאנד, אנגעהמענדיג א בעשטימטע, אן איינגעארטיגע ריכטונג, שטרעבענדיג צו ערגרייכען א געוויסע מדרגה פון פאלקאמענהייט, — צו שאפען עטוואס קאנקרעטעס, ממשות'דיגעס און וואס זאל ניט בעשרענקט זיין אויף בלויזען עקאנאמישען ערפאלג.

פאר אונזערע אויגען נעהמט דאס אידישע לעבען אן א געשטאלט, א פארמע וועלכע גיט איהם פון איהר זייט אויך א געוויסען אינהאלט און שוין קענען מיר בעמערקען די אנפאנגס ליניען פון זיין צוקונפטיגער ענטוויקלונג, ריכטונג אין וועלכער עס בעוועגט זיך, אין וועלכער עס זוכט אויסצוברייטען זיין טהעטיגקייט. פאר אונזערע אויגען ווערט צוגעגרייט דער באדען, ווערט געשאפען דער פונדאמענט וואס וועט דארפען אויפנעהמען דעם צוקונפטיגען בנין פון אידישען לעבען אין דיזען לאנד.

מיר ווילען ניט זיין אזוי ווייט אפטימיסטיש צו זאגען אז די זעלבע פערהעלטניסע און אומשטענדען וואס ווירקען אויף דער סאציאל פאליטישער ענטוויקלונג פון קענעדא, וועלכע ווי איינינע גלויבען אין דאס קען אויך מעגליך זיין וועט אמאל ווערען דער גאנצער מיטעלפונקט פון דער ענגלישער אימפעריע, אדער ווענינסטענס איהר וויכטיגסטער צענטער — אז די זעלבע פערהעלטניסע און אומשטענדען וועלען אויך ברענגען דערצו דאס קענעדא זאל ווערען דער וויכטיגסטער מיטעלפונקט פון דעם גרעסטען טהייל פון אידישען פאלק. אבער דאס שטערט אונז ניט צו גלויבען אז קענעדא וועט אמאל ווערען, נאך די פעראייניגטע שטאטען, דער צווייטער וויכטיגסטער אידישער צענטער אין דער וועלט. מענשען מיט א ווייטען בליק קענען עס לייכט פאראויסזעהן, דען שוין בעמערקען מיר ווי דער אלוועלטליכער שטראם פון עמיגראציאן וואס איז פריהער געריכטעט געווען נאך די פעראייניגטע שטאטען, פערקירעוועט זיך ביסלעכווייז אהער און פריהער אדער שפעטער וועט אויך די אידישע וואנדערונג זיך מוזען רעכנען מיט יענע סאציאלע און עקאנאמישע געזעצען וואס רעגירען אויף דיזער ערשיינונג.

און פון דעם ווירקונגס קרייז פון דעם יעצטיגען אידישען לעבען אין קענעדא מיט זיינע פיעלע איגערע קאנפליקטען, פערבארגענע קעמפפע און צוזאמענשטויסע — פון איהם וועבט זיך די אידישע צוקונפט אין דיזען ,לאנד פון פערשפרעכען׳.

ב. ג.

צווישען צוויי מאַמעס.

(יוד. ב־ק)

ער האט צוויי מאמעס. זינט ער געדענקט זיינען זיי ביידע אליין, אבגעזונדערט: א פרעמדער שפאנט זעלטען ווען אריבער די שוועל. קיין שמארקען געזונדען מענשען: א מאן מיט א שטארקער, קלינגענדער שטימע מיט פרעהליכע, לעבעדיגע און לייבנשאפטליכע בליקען—אזעלכען האבען נאך די פיער שטומע, קויטיגע ווענט קיינמאל ניט אריינגענומען אין זייער צווישענשייד און ער האט נאך אזעלכען ניט געזעהן.

בלויז די צוויי מאמעס, בלויז זיי זעהט ער טאג איין, טאג אוים. ביידע זיינען זיי ערנסטע, אפטמאל ברונז'ע, מיט פרעמדע, קאלטע בליקען; זייערע ווערטער זיינען שטרענגע, אבגעהאקט און אונפערשטענדליך.

ער איז אימער שטיל און פערטראכט. אין זיינע אויגען בליטשעט אפטמאל דאס פער'חלום'טקייט פון אן עלטער קינד; די ערנסטקייט וואס ווערט פערפלאנצט ביי אריםע, אומגליקליכע יתומים'לעך, וועלכע ווערען ערצויגען אין דער ענגער פיער איילענדיגער צימער שטיב, וואו די סטעליע איז נידעריג, די פאדלאגע קויטיג, די פענסטער מיט פליגען שמוץ און די ווענט מיט טונקעל אבגעקראכענעם שפאליער.

די אטמאספערע איז א דריקענדע און א גלייכגילטיגע ווי אין א מאנאסטיר. די אנגעפיהרטע הארץ מלחמות פון ביידע פרויען און די שווערע פארהאנגען וואס פערשטעלען די שטיפערישע, גאלדענע שטראהלען פון דער העלער, ליכטיגער זונן, דאס ,געזעצטע׳ האלטונג און צוריקגעצויגענקייט פון די ביידע מאמעס מאכט דאס הויז עהנליך צו א שפיטאל וואו מענשען גוסס'ען, וואו מען הערט זעלטען ווען א שטיפערישען לאך; יעדער בעוועגונג איז אן אויסגערעכענטע און ווי פון פארם אויסגעגאסען.

ביידע מאמעס לאכען זעלטען ווען, און זייערע ביידענס אויגען בליצט זעלטען אויף א ווארים פייעריל, זייער הארץ קלאפט זעלטען ווענס א לעבעדיג שטיפערישען טאקט. ביידע זיינען זיי אלע מאל שטום און פערקעלטערט. און טהוען זיי אמאל פון זייגער א חכמה א שמייכעל, ווערט עס פערגליווערט אויף זייערע אויסגעקרימטע ליפען און בלייבט פערפרוירען אין זייערע האלב אויסגעלאשענע אויגען.

איין מאמע איז אזא מיאוס'ע, מיט א רויטען, נארישען און העסליכען פנים, מיט א קרום געבויגענעם, שווארץ לייבינען רוקען, מיט גראבע מאנספּילשע הענט. שטענדיג נור זי בורטשעט, שטענדיג איז זי אונצופריעדען און ברונז'ט און ווארפט זיך. צו איהם איז זי מעהרסטענטיילס גוט; פיהרט איהם אמאל אין פארק, מאכט מיט איהם מחזקות און דיענט איהם אלס שפיעלצייג. זי קען אויך געדולדיג זיין צו פערשטעהן זיינע פערלאנגען וואס ער ניט איהר איבער דורך די אונפערשטענדליכע ווערטער.

די אנדערע — איז א שעהנערע. א שלאנקע, מיט א בויגיגען, גוט אויסגעפארמירטען קערפער, מיט שעהנע, שטילע און שווימענדיגע אויגען, מיט ווייסע, דין הויטיגע הענט און מיט נאך א ווייסערען לייב. זי איז א קאלטע, א ,גרויסע׳, זי קען ניט זיין קינדיש, זי איז אימער פערטהאן, פער'עסק'ט און איז איינגענעסען מיט איהר לעבע. מיט איהר נעטריישאפט און מיט איהר ציטערען איבער איהם.

אפטמאל, ווען עס פערנגב'עט זיך א העלער שטראהל פון דער זונן צו איהם אין שלאף צימער, ווילט זיך איהם דאן לויפען אין דערפייאינען פארק, זיך קאטשען אויפ'ן גראז, זיך שטעלען אויפ'ן קאפ, קאמאנדעוועון, ׳זאָיוען, אבער ער האט מורא אנצוהאטען. ביידע מאמעס זיצען קאלט איינע קעגען דער אנדערער, קוקען זיך אן מיט שטרענגע, אויסגעלאשענע אויגען וועלכע האבען שוין זייט לאנג פערלארען דעם שפור פון לעבען; ביידע האבען שוין מיט איינענע נענעל דערשטיקט יעדען פונק פון מענשליכע פערלאנגען.

איינע, די מיאוס'ע מיט'ן קרום אויסגעבויגענעם רוקען שטעהט אימער פול מיט פחד און שרעק פאר'ן לעבען. ביי דער קלענסטער מחשבה זרה ווערט זי אויפגעשוידערט.

די צווייטע ווידער בעטראכט די וועלט דורך טונקעלע ברילען. זי שטרעקט אמאל אוים די האנד און כאפט זיך צוריק. דאס פערשייטע לעבען האט איהר אמאל א קלאפ געטהאן איבער דער האנד און זי האט שוין מורא אויסצוציהען זי... און זי צעהלט און זי רעכענט און פער'חשבון'ט אין די ביכער און קוקט אויף אלעם מיט אויסגערעכענטקייט ווי א געניטער סוחר.

דאס איינטאָניגע לעבען האט איהר אריינגעצויגען און האט פערוואנדעלט איהרע פערלאנגען אין ביינדלעך פון א חשבון קאסטען: — ,דאס לוינט זיך ניט פאר מיר; דאס לוינט זיך ניט פאר יענעם און יענעס לוינט זיך ניט פאר ביידען!׳... טרוקען, אויסגערעכענט און אקוראט.

א קאלטע, א טרוקענע און א ציפערדיגע אטמאספערע.

אמאל ווען ביידע מאמעס זיינען אנגעדרודעלט איינע אויף דיא אנדערע, קוקען זיך אן ווי די הענער און עס ברעכט אויס צווישען זיי א קריעג, ווערט ער שרעקליך צומישט און מבולבל. ער פערשטעהט טאקע ניט די טענות, אבער די קולות וואס דערגרייכען אלע מאל א העכערע אקטאווע, דאס מאכען מיט די הענט און דאס ווארפען זיך; די מורא'דיגע בליקען און די מיט בלוט אנגעלאפענע אויגען וואס די ביידע מאמעס בעקומען בעת דער קריעג — דאס אלעס ווארפט אויף איהם א פחד. ער שטעלט זיך ווי א ,גרויסער׳ אוועק אין א ווינקעל און ווארפט צושראקענע בליקען אויף די צוויי מאמעס. ער וויים ניט וועמענס צד זאל ער זיין. ביידע מאמעס האבען איהם ליעב. ביידע דריקען זיך אפטמאל צו איהם און נויטען איהם מיט גוואלד צו קושען זייערע קאלטע באקען און פערגליווערטע ליפען. ער בלייבט שטעהן און קוקט מיט עקשנות אויף ביידע מאמעס וואס רייסען זיך און שרייען איינע אויף די אנדערע און ער קען זיך קיין עצה ניט געבען וועמען זאל ער נאכגעבען גערעכטינקייט.

* * *

איין מאל האט אינ'ם טונקעלען שייך פון דעם אבגעזונדערטען הויז זיך אריינגעריסען א פרעהליכער, ליכטיגער פריהלינגס שטראהל און האט דאס שטילע לעבען, דאס איינטאָניגע אבּחושך'ן פון דעם הויז איבערגעאנדערשט.

דאס איז געווען אין אנפאנגס זומער ווען דער שיקזאל האט צוגעפיהרט א יונגען קרעפטיגען מאן צו דער פערשלאסענער טהיר פון דעם מאנאסטיר הויז.

ער האט א קלאפ געטהאן. און דער קלאפ האט אויפגעציטערט ביידע פרויען. זיין קלאפ האט אויפגעטרייסעלט זייער הארץ און איבערגעשראקען זייערע מרה שחורה'דיגע גייסטער. חי שווערע דריקענדע לופט וואס לאזט זיך ווי אן אנגעפילטער פאַכיר אראב אלע אין דער פריהמארגען פון דער קויטיגער סטעליע, האט ווי א טרייסעל געטהאן זיך.

מיט זיין ערשטען שפאן איבער דער

(שלוס אויף זייטע 7.)

יונה במעי הדגה.

די ענגלישע צייטונגען דערצעהלען אן אומגלויבליכען פאל וועלכער, אויב ער זאל נור זיין ריכטיג, קען גערעכענט ווערען אלס גרעסטער וואונדער פון דער וועלט:

געוועזען איז דאס פאר א יאהרען אין מאנאט פעברואר. דער קאפיטאן פון דער שיף ,סטאר אף דהי איסט׳ האט דערזעהן נעבען איינעם פון די אינזלען פאלקלאנד א גרויסען פיש און באלד ארונטערגעשיקט צוויי שיפלעך מיט מאטראזען וועלכע האבען געווארפען אויפ'ן פיש די גרויסע שטעך אייזען און איהם שטערבליך פערוואונדעט. דער פיש האט שוין אנגעהויבען צו ראנגלען זיך מיט'ן טויט, אבער איין שיפעל האט ניט בעוויזען אויסצומיידען די שרעקליכע קלעפ פון זיין עק. דאס שיפעל האט זיך איבערגעקעהרט און די מאטראזען זיינען אריינגעפאלען אין ים. מען האט באלד אראבגעשיקט א שיפעל צו ראטעווען זיי, אבער איין מאטראז האט מען שוין ארויסגענומען פון וואסער טויט און א צווייטער מיט'ן נאמען דזשעמס באכטליי איז פערשוואונדען געווארען.

דער פיש האט דערווייל אנגעהויבען צו גוסס'ען. מען האט איהם ארויפגענומען אויפ'ן שיף און אנגעהויבען פאנאנדערצושניידען. די דאזיגע ארבייט האט געדויערט א גאנצען מעת לעת: אויף צו מארגענס האט מען זיך ווידער גענומען צו דער ארבייט, מען האט ענדליך געעפענט דעם בויך פון פיש און דא האבען די מאטראזען צו זייער גרויסען וואונדער געפונען זייער חבר דזשעמס באכטליי גע'חלש'ט, אבער נאך לעבעדיג.

נאך א לאנגען מונטערען איז געלונגען אבצוראטעווען איהם, אבער איינינע טעג איז ער נאכדעם געווען ניט ביים זינען, דען פון גרויס שרעק איז ער משוגע געווארען. מען האט איהם געהאלטען דריי וואכען פערשלאסען אין א קאיוטע און קורירט איהם און ענדליך איז ער צום זינען געקומען און דערצעהלט אליץ וואס מיט איהם איז פארגעקומען, ווי אויך אליץ וואס ער האט געשפירט אין בויך פון פיש. באלד ווי ער איז אין וואסער אריינגעפאלען האט ער דערשפירט אז עס שלעפט איהם אריין א משונה'דיגער כח אין א שמאלען און א גלאטען קאנאל אליץ טיעפער און טיעפער. א פאר סעקונדען שפעטער איז ער שוין געווען אין א גאנץ גרויסען ארט און פערשטאנען אז ער געפינט זיך אין בויך פון א פיש. אטהעמען האט ער אפילו געקענט, אבער זעהר שווער. די היץ ארום איז געווען אזוי שטארק, אז איהם האט זיך גערוכט אז ער ווערט אבגעקאכט לעבעדיגערהייד. א שרעקליכער פחד איז אויף איהם אנגעפאלען, ארום איז געווען מורא'דיג פינסטער און טויט שטיל און ער איז פיעל שעה'ן געלעגען קעמפפענדיג מיט'ן טויט. לסוף האט ער גע'חלש'ט. אויפגעכאפט האט ער זיך ערשט דעמאלט ווען מען האט איהם אבגעמינטערט. אין דער צייט פון זיין שגעון האט זיך איהם אליץ געדוכט אז א פיש יאגט זיך נאך איהם און וויל איהם איינשלינגען.

די מאטראזען אויפ'ן שיף דערצעהלען אז זיי איז אויסגעקומען פיעל מאל צו זעהן ווי א פיש שלינגט איין א מענשען אין איין סעקונדע, אבער אז מען זאל א מענשען צוריק לעבעדיג ארויסנעהמען פון א פיש, האבען זיי קיינמאל ניט געזעהן. געהערט האבען זיי בלויז דעם נס מיט יונה הנביא.

א זאנדערבארע איי.

א זאנדערבארע איי איז געלעגט געווארען פון א הוהן אין סוטען און וואס בעלאנגט צו מר. שטאטפילד. זי האט אין זיך ענטהאלטען א צווייטע איי ווי אן איי פון א קליין פויגעלע. די צווייטע איי האט זיך געפונען אין געלכעל פון הוהנס איי און איז בעדעקט מיט א שאַלעכץ אזוי גוט ווי יעדע איי.

הומאר — ווי׳ץ — סאטירע.

שבת אויבם.

נאָטיצען פון דער וואָך.

פון א נארד ענדער.

עס איז נאך געבליבען בלויז א צוויי מאנאטען צו די שטאדטישע עלעקשאנס און פון אונזערע „לויפער״ הערט מען גאך גאר ניט.

וואס דענקען זיי, די יאלדען, אז א פאר טעג בעפאר די עלעקשאנס וועלען זיי אנהויבען טהיילען סיגארס און דער־מיט וועלען זיי אבקומען?...

* * *

נאָ, סער! אז לויפען זאל זיין געלא־פען! און א קאמפיין זאל זיין געקאמ־פיינעוועט! און זאלען כאטש די אריטע בירגער וואס האבען פון די „לויפער״ א גאנץ יאהר א קרענק, האבען כאטש א פאר מאנאטען נאכאנאנד בעפאר די עלעקשאנס יעדער טאג א סיגאר מיט א גלאז ביער צו דורכצונעצען דעם נארגעל, אום צו קענען שרייען „הורריי״ אין טאג פון עלעקשאן!

* * *

און קיין קאנדידאט פאר מעיאר איז נאך אלץ ניטא און די וויניפעגער ביר־גער זיינען פון דעם אין גרויס צער.

כ׳לעבען, א נארישקייט צו דאגה׳נען! מיר האבען נאך ניט פערלארען די האפנונג אז עס וועט זיך נאך אונטער־רוקען א חברה מאן מיט א פאר דאלאר אויף ארייננצואווארפען זיך אין שטרייט פאר מעיארשיפ.

* * *

אנב — מיר האבען מורא פאר די אידישע פאליטישענס וואס מאכען א לעבען פון עלעקשאנס — אבער בסוד וועלען מיר אייך זאגען אז איהר זאלט נאר ניט דאגה׳נען, אויב עס וועט גאר ניט זיין קיין מעיאר און אפילו דער גאנצער סטעף סיטי דזשאב האלדערס, ווייל אויסער נעהמען גוטע וויידזשעס, טהוען זיי ניט א קלאפ א פינגער אן א פינגער פון איין עלעקשאן ביז דעם צווייטען.

* * *

דער עולם קלעהרט שוין וועגען די צוקונפטיגע שטאדט טאטעס און מען הויבט שוין אן טראכטען צו בעזארגען זיך מיט „בעזארגער״.

אינטערעסאנט איז צו וויסען, וואס קלעהרט די נארד ענד? דענקט זי אויף ווייטער צו בעגנוגנען זיך מיט דעם אלטען „פארשטעהער״?...

* * *

עס איז גאר קיין וואונדער ניט וואס מען האלט די נארד ענד ניט אזוי עולה למעלה אין די הויכע פענסטער.

אז אונזער „פארשטעהער״, וועלכען מיר האבען ארייננעשיקט אין סיטי האל פאר א סעמפעל איז א פויער אין א פעלצעל מיט אויסגעשמירטע שטיוועל אין דיענאַכץ, מסתם זיינען זיינע שיקער ניט פיעל צאצקעדינער פון איהם...

* * *

אויף צו פערענדיגען די תלמוד תורה בילדינג פעהלט נאך א 27 טויזענד דאלאר.

דוכט זיך גאר א קלייניגקייט און דאך איז עס א גרויסער אפהאלט!

* * *

מערקווירדיג איז וואס גראדע צעהן אידען ווילען מנדר זיין צו 1000 דאלאר.

פונקט א מנין צו „התרת נדרים״...

* * *

7 טויזענד דאלאר דענקען די אפי־סערס צו מאכען ביי דער ערעפנונג פון תלמוד תורה.

גראדע דאס וואס פונקט זיבען גע־פעלט אונז ניט, ווייל די וועלט זאגט א ווערטעל אז — — — נור ווער ווייס דען ניט דאס ווערטיל?...

* * *

אונזערע רייכע אידען וועט די תלמוד תורה בילדינג אבקאסטען א שעהנע פאר דאלער, אבער עס איז ווערטה.

א קלייניגקייט צו זיין אפיסערס...

* * *

אויף די באלקאנען איז יעצט פרעה־ליך. אלע מלוכה׳לעך דארטען האבען זיך א נעהם געטהאן צו טערקיי און ווילען ביי איהם אראבייסען די רויטע יארמולקע.

אויב אפילו די קליינע מלוכה׳לעך וועלען געווינען די מלחמה, וועט דאך זיי ניט זיין בעשערט צו אָנמעסטען די רויטע יארמולקע אויף זיך און ווערען הערשער איבער טערקיי. די גרויס מעכטע ווי ענגלאנד, דייטשלאנד, רוס־לאנד, פראנקרייך, עסטרייך, איטאליען זיינען פיעל בילכער און אנב טאקע — — — שטארקער אויך.

* * *

די גרויס מעכטע ווארנען כלומרשט די קליינע מלוכות אין די באלקאנען ניט אנצוהויבען פיהרען מלחמה מיט טערקיי.

וויסיך, דאס איז מעהר ניט ווי אן אנגעשטעלטע מעשה. אין דער אמת׳ן אבער קוקען שוין די גרויס מעכטע פון לאנג ארויס אויף א צאנקערייי אין טערקיי, אום דערנאך מאכען צווישען זיי שלום דורך חלוקה.

* * *

ווי די לעצטע נאכריכטען מעלדען, געהט אן די מלחמה אין פולען גאנג: הארמאטען, פולעמיאטען און ביקסען ארבייטען אהן אויפהער און קוילען און אנדערע טויטעס־מאטעריאלען ווערען אויסגענוצט זעהר פיעל.

ביי־גאָלי! אין די יעצטיגע מלחמה צייטען ווען אלע ביזנעס ליידען, איז דער בעסטער געשעפט צו עפענען גע־וועהר פאבריקען. כ׳לעבען מ׳קען דער־פון מאכען פערמעגענס.

* * *

און די סאציאליסטען, די וואס קע־נען ניט צוקוקען ווי מענשען הונגערען און ליידען, ווילען אבשאפען מלחמה.

דערמאהנט זיך נור וואס דאס הייסט: נעהמען טויזענדער און טויזענדער אר־בייטער וואס ארבייטען אין די געוועהר פאבריקען און ארויסווארפען אויפ׳ן גאס אז זיי זאלען אויסשטארבען פון הונגער.

* * *

טעדי רוזוועלט איז פאריגע וואך פערוואונדעט געווארען דורך א קויל וואס א נויארקער סאלון קיפער האט אויף איהם געשאסען.

רבש״ע! מיט וואס איז רוזוועלט ער־גער פון ראזענטהאל׳ען און זעליג׳ען, וואס די קויל האט איהם בלויז פערוואונדעט?

* * *

בעשערט א מענשען צו האבען אן אומזיסטען אדווערטייזמענט.

דארף גאר גראד רוזוועלט׳ען טרע־פען א קויל אין הארצען און ווען ער אליין איז ניט אומשטאנד צו רעדען פון זיך, רעדט יעצט די גאנצע וועלט פון איהם.

* * *

דער קלאפ פאר רוזוועלט׳ען איז ניט אזוי די קויל, ווי דאס וואס די דאקטוי־רים האבען איהם פערבאָטען צו ריי־דען צוויי וואכען נאכאנאנד.

סטייטש, איהר בעגרייפט עס צי ניט? — רוזוועלט זאל גאנצע צוויי וואכען מוזען שווייגען!...

* * *

די צייטונגען מעלדען אז דער מאן וואס האט געשאסען רוזוועלט׳ען איז א נויארקער סאלון קיפער.

וואס דען האבען זיי ערווארטעט, אז א לייטישער מענש זאל אבטהאן אזא „שמוציג״ שטיקעל ארבייט.

* * *

אויב רוזוועלט וועט דורכפאלען, דאן וועט דאס זיין די צווייטע קויל וואס ער וועט כאפען פון די סאלון קיפערס...

פאָטאָגראַפער.

צו יעדען גאנצען אדער האלבען דאזען בילדער, בעקומט איהר זעקס פאסטיל קארדס בילדער פריי.

Smith's Art Gallery, 405 Selkirk Avenue

בריעף צום רעדאַקטאָר.

ווערטהער הערר.

אייער עדיטאריעל פון לעצטער וואך וואו איהר שרייבט וועגען דעם טהעא־טער סיזאן אין היגען אידישען טהעא־טער. פאננט איהר אן מיט התנצלות, אז צו די פריהעריגע מענעדזשערס ווי שעפס און טרילער וועלכע האבען קיין געלד ניט געגומען פאר זייער טרחה, האט מען געקענט קומען מיט פאָדע־רונגען אז די דראמאס וואס מען פיהרט אויף זאלען זיין ליטעראַרישע, יעצט אבער ווען די מענעדזשערס זאגען בפירוש אז זיי מיינען נור ביזנעס, קען מען זיי אזעלכע פאדערונגען ניט שטע־לען.

ווען די זאך וואלט געזעהן אזוי, הייגט ווי קען מען פאדערען פון די טהעאטע־רע אין נויארק זיי זאלען אויפפיהרען בעסערע זאכען? הייגט ווארום רייסט די נויארקער פרעסע ארונטער יעדעס מאל די שונד שטיקער וואס מען פיהרט דארטען אויף און מיט וועלכע מען פערדארבט דעם געשמאק פונ׳ם פוב־ליקום?

איך מיין אז אפילו ווען מענעדזשערס יאגען זיך נאך געלד, דארפען זיי אויך אין זינען האבען אז פאר אלעס זיינען זיי דאך ניט קיין קרעמערס — ווי איהר אליין זאגט ווייטער אין אייער עדיטא־ריעל — און זיי דארפען ניט קארמענען משה׳ן מיט אזעלכע שמאטעס איבער וועלכע זיי וועלען זיך אליין שאדען טהאן פינאנציעל, ווייל ניט איטליכער וויל געהן זעהן גלאט קונצען.

מיט אכטונג ד. דובער.

בריעף קאַסטען.

י. ל. זיגיסמונד (איפסוויטש, מאס.) — 1) מיר האבען אלע אייערע בריעף צו האנד, 2) אזוי גיך ווי מיר וועלען גע־פינען די פערלאנגטע נומערן וועלען מיר זיי אייך שיקען, 3) אויב איהר ער־האלט ניט די צייטונג רעגעלמעסיג, איז עס ניט אונזער שולד, מיר שיקען אייך די צייטונג אלע וואך.

א. באלזאק (סאסקאטון) — מיר דאר־פען דאס האבען. שיקט אין פיפעלס בוק סטאר אן אנדער ביכעל.

נ. גארדאן — שיקט עס צו אין א טעגליכער צייטונג. ווען איהר וועט קומען צווישען 11 און 1 וועט איהר עס בעקומען צוריק.

ג. ז. — סקלאווער׳ס ריכטיגען אד־רעס קענען מיר אייך ניט אנגעבען. פאריגע וואך איז ער געווען אין קאל־גארי, היינטיגען מאנטאג האבען מיר פון איהם ערהאלטען א בריעף פון עד־מאנטאן.

גאַל שטיינדלעך געהיילט נאָך 12 יאָהר.

א וויניפעגער פרוי איז געהיילט גע־ווארען פון גאל שטיינדלעך נאך א ליי־דען פון דער קרענק 12 יאהר. זי האט געפרובט פערשיעדענע מיטלען און רפואות, נור אלעס האט ניט געהאלפען ביז זי האט גענומען **סענאל**, די גוט בעוואוסטע רפואה פיר גאל שטיינדליך, קידני סטאנס, גרעוועל, קינדי טראבלס, היפס שמערצען און אנדערע קרענק, פערארזאכט ביי יוריק אסיד אינ׳ם אר־גאניזם. דאס איז געווען א גרויס נעווינס פאר **סענאל**. אזוי צופריעדען איז די פרוי געווען אז זי האט געשיקט פיעלע איהרע פריינד צו אונז אויף קור און יע־דער פון די קראנקע איז געהיילט גע־ווארען. מיר זיינען גרייט צו געבען דעם נאמען פון דער פרוי. מיר האבען אויך רעקאָרדען פון היילונג אין יעדער שטאדט און שטעדטיל פון קענעדא און מיר קענען אייך אנווייזען איינינע פון אייערע שכנים פיר זייער מיינונג וועגען

סענאָל

דאס היילמיטעל איז מאנופעקטשורט נור ביי סענאָל מאנופעקטשורינג קאמפאני אף קענעדא, לימיטעד, 977 מיין סטריט. צו קויפען ביי די הויפט דראגיסטען, אדער פון די מאנופעקטשורערס צו $1.50 פער באטעל. אגענטען: י. קעפמאן, 596 סעלקירק עוועניו, די נויארק דראג סטאר, 256 דאפרין עוועניו.

Sanol Manufacturing Co. of Canada, Ltd.
977 Main Street, Winnipeg, Man.

אַ פאָר גרויסע סנעפּס

אין

ריעל עסטייט און שיפסקאַרטען אָפיס

פון

פענסאָן און שיללער

מעגגוס עוועניו

איסט אָף מיין, א גרויסע 13 רום פול מאדערן הויז פאר $4.750, קעש $750

סעלקירק עוועניו

א פול מאדערן בריק הויז, 50 פוס לאט אין בעסטען לאקיישאן פאר $7.400, קעש $1.000

סטעלא עוועניו

א פול מאדערן 7 רום הויז פאר $2.500

ווייטער האבען מיר

הייזער אין יעדער סטריט אין דער נארד ענד פון $1.000 ביז 10.000 דאלאר. אלע גרויסע סנעפס

סנעפּס אין לאָטס.

דאפרין עוועניו

50 פוס לאט צווישען סאלטער סט. און פאוערס סט. בלויז 65 דאלאר פער פוס

פלארא עוועניו

צווישען מעקגרעגאר און מעקענזי סט. 50 פוס לאט, $37.50 פער פוס.

ווייטער האבען מיר

בילדינג לאטס איבער דער גאנצער נארד ענד, גרויסע בארגיינס.

געדענקט אויך אז פענסאן און שיללער פערטרעטען די גרעס־טע שיפס קאמפאניעס און מיר פערקויפען שיפסקארטען צו די לעצטע פרייזען אויף די גרעסטע שיפען.

אונזער אפיס איז נאהענט צו אלע אידען און מיר ראטהען אייך אז איהר זאלט אריינקומען צו אונז וועגען אייערע אלע ביזנעס.

FENSON
and
CSHILLER
854 Main Street
Phone St. John 162.

די איינציגע און די ערשטע

אידישע לאָמבער־יאַרד

אין וויניפעג

די וואָשאָו לאָמבער קאָ.

יעדער ווער עס וויל סייפען געלד, זאל זיך ווענדען אין אונזער ניט לאנג געעפענטען לאמבער יארד. פערפעהלט ניט די זעלטענע געלעגענהייט צו האבען די בעסטע לאמבער צו די בילינסטע פרייזען. קומט און איבערציינט אייך.

קאר. היגגינס און קוירטעס סט.

פהאן מיין 3317

(86 לעסק און טשערניאק, פראפס.

Fraser, Bender and Co.

צו 5 אקער נים ווייט פון שטאדט ווערט פערקויפט צו זעהר לייכ־טע פיימענטס, גוט פאר גארטען, דעירי. אין גיכען געהט דארטען דורך א קאר. זיך ווענדען צו

י. בענדער

447 Main St. Phone Main 9451

: : זעכציג לייט געזוכט : :

זיך באלד אויסלערנען די בארבער טרייד. בלויז 8 וואכען פאדערט זיך אויסצולער־נען. טולס פריי און וויידזשעס אין לעהרע צייט. א שטעלע געזיכערט פון $16 ביז $20 וועכענטליך. מיר האבען הונדערטע לא־קיישאנס וואו איהר קענט זיך עפענען א ביזנעס אליין. גרויסע פאדערונג פיר באר־בערס. שרייבט פאר אומזיסטע קאטאלאג בעסער קומט אליין. אויב איהר ווילט זיין א גוטער בארבער, מוזט איהר לערנען ביי **The International Barber College**
אלעקסאנדער עוו. 1טע טיר וועסט מיין סט.

נייע אדער פיקסען

דזשולערי, זייגערס

נ. טשערניאק

876 מיין סטריט.

א וועק זייגער וועלכען מען דארף ניט אנציהען מעהר ווי איין מאל אין 8 טעג, אן עכט פראנצויזישע ווערק, ניט קיין עמיטיישאן, א גוט ניקעל קייס מיט בראנז טרימינג, גאראנטירט פאר צוויי יאהר צו האלטען ריכטיג צייט.

א גרויסען סטאק דייטאנדס, פער־שיעדענע ווערטהפולע דזשולערי, וויק־טאר גראמאפאנס, רעקארדס פון וועלט בעריהמטע חזנים. מיר האבען עקספי־רענס מענשען צו פעררירכטען זייגערס, דזשולערי און גראמאפאנס.

A. BREGER & YAMROM, 810 Main st.

דריוורי׳ס רײדוואוד לאַגער.

די בעסטע אין מארקעט. געמאכט פיי די בעוואוסטע

Golden Key Brand
Aerated Waters Ale
and Stout
Winnipeg, Manitoba.

שעהנע פרינטינג ברענגט קונים.

נוטע און שלעכטע פרינטינג קאסט אייך איין געלד. מיר מאכען שעהנע פרינטינג, אויף אלע שפראכען אהן מיסטייקס.

The Modern Printing Co.
M. Glucksberg, Prop.
318 Hargrave St.
Phone Main 3040

WINNIPEG SAFE WORKS, Ltd.

איהר קריגט ביי אונז נייע און סעקאנד הענדיגע

סייפס פייער־קאַסעס און קעש רעדזשיסטערס

פרייזען מעסיגע. אויף לייכטע אויסצאהלונגען.

די בעסטע קוואליטי. קומט זיך איבערציינען.

50 Princess St. Winnipeg, Man.

צווישען צווי מאמעס.

(שלוס פון זייטע 5)

שוועל האט דער מאן איבערגעריסען דעם שווארצען פאדים וואס האט אלע אין דער פריה פערבונדען שטיף די געמיטהער פון די צווי מאמעס.

די שעהנע, די הויכע, ווייס הויטיגע מאמע האט דעם טאג פאר א יום טוב געמאכט און האט דאס ערשטע מאל זייט יאהרען לאנג א הילכדינען, פרעהליכען לאך געטהאן; אין איהרע אויגען האט אויפגעפליצט א מאדנע ליכטיג און ווארים פייעריל. איהרע בלאסע באקען זיינען פעררויטעלט געווארען און איהרע ליפען האבען ליידענשאפטליך זיך בעוועגט: איהר הארץ האט שרעקענדיג און ליעבליך געקלאפט א פרעהליכען לעבענס טאקט.

די צווייטע מיט'ן הויקער האט זיך אין קיך בעהאלטען. איהר רויטער פנים איז נאך רויטער געווארען, איהר שטערען האט געריינצעלט ווי מיט פעטען בעשמירט און איהר גאנג איז געווארען אן אונזיכערער.

דער טאג איז פאראיבער.

אין אבענד האט די שעהנע מאמע איהם אויף די הענט געכאפט, האט איהם אריינגעקוקט טיעף אין די בלויע אויגעלעך און איהם אזא קוש געגעבען, אז ער האט ניט-ווילענדיג זיך אבגעריסען און מיט מורא א קוק געטהאן אויף איהר.

דאס איז געווען דער ערשטער קוש וואס אין איהם איז פייער געווען... ער האט אויסגעגלאצט די אויגען און אנטלאפען צו דער צווייטער.

די צווייטע האט ער געטראפען מיט ווילדע צושראקענע בליקען, מיט אן אנגעצונדענעם פנים און מיט פערוועהטאגטע איינגעקארבטע ליפען. זי האט געקוקט אויף איהם א ווײלע און באלד זיך אומגעביטען. זי האט איהם א כאפ געטהאן, האט איהם צוגעדריקט צו איהרע איינגעשרומפענע בריסט און איהם אזא קוש געטהאן אז ער איז דערציטערט געווארען און האט אונווילענדיג זיך פון איהרע קרעפטיגע הענט ארויסגעריסען.

דאס איז דער צווייטער קוש וואס ער האט אין איהם פייער דערשפירט.

פון דאן אן האט ער ביידע מאמעס אנגעהויבען צו ליעבען מיט אן אנדער ליעבע. ביידע מאמעס ווען זיי פלעגען איהם א כאפ טהאן אויף די הענט, האבען זיי איהם אויפגעוואריםט די געבליטען און אנגעצונדען דעם פערלאנג צו וואיווען, צו הוליען, צו לעבען און צו טאנצען.

זיינע בלאסע באקען זיינען פארביג געווארען, זיינע אויגען גלאנצען יעצט מיט לוסט און נחת, זיינע בעוועגונגען זיינען ריהרעוודיג און אין גאנצען איז ער היימיש געווארען און מיט אלעמען חבר'שאפט געשלאסען.

ער האט פריהער געהאסט פרויען. ער האט זיי אויך פאר „מאמעס' ברונזע, שטרענגע און קאלטע געהאלטען, יעצט איז ער מיט זיי שלום געווארען, ער לאזט זיך אפילו שוין קושען פון זיי.

און קיין דאקטאר קומט מעהר ניט און מיט קיין ביטערע רפואות שפייזט מען איהם ניט און דאך איז ער יעצט אזוי לעבעדיג און פרעהליך.

און יעדעס מאל ווען דער פרעמדער שטארקער מאן קלאפט אן אין טהיר; און יעדעס מאל ווען דער פרעמדער מאן טרעט אריבער די שוועל פון דעם הויז, ברענגט ער אריין מיט זיך א שטראם פון אן אנדער לעבען, א פריי, שעהן, שטארק און מונטערעס לעבען. ער פערברענגט און צינדט אונטער די לופט אין דעם הויז און לאזט איבער סימנים פון ליידענשאפטליכען פייער, צייכענס פון ווארימען בלוט לויף און שטארקע שפורען פון ברויזענדען, קאכענדען לעבען.

און די קאלטע אטמאספערע, און די פערגליווערטע סביבה און די פערפרוירענע נשמות — אלעס ווערט אומגעביטען און אלעס ווערט אבגע'טובל'ט אין א ים פון הייסע גאלדענע שטראהלען, אין א ים פון לעבען און פון לעבענסלוסט.

און ווען די מאמעס בלייבען אליין, קוקען זיי זיך יעצט איבער מיט גאנץ אנדערע בליקען, וועלכע זיינען פרעמד געוועזען דעם קינד און פון וועלכע ער האט קיין אהנונג ניט געהאט.

און ווען די צווי מאמעס זעצען אוועק דאס קינד צווישען זיך, בעטראכטען זיי איהם ביידע מיט אזעלכע ליעבע און ווארימע בליקען און פרעגען זיך: „ווי ער איז, קיין בייז אויג, אזוי געוויקסיג געווארען און ווי לעבעדיג און ווי ריהרעוודיג ער איז'...

זיי קוקען זיך איין א ווײלע אין זיינע בלויע לויפענדע אויגעלעך און האבען מורא א „גוט אויג' איהם ניט צו געבען.

נייעס.

ווי אזוי רוזוועלט איז געשאסען געווארען.

לעצטע וואך דעם 14טען אקט. איז רוזוועלט, דער קאנדידאט פון דער פראגרעסיווער פארטיי געשאסען געווארען בעת'ן פאהרען אדרעסירען א פערזאמלונג אין מילוואקי געשעהן איז דער אטענטאט ווי פאלגט:

רוזוועלט און אן יגנצאהל פון זיינע פריינד זיינען אנגעקומען קיין מילוואקי צו אטענדען א גרויסען מיטינג. רוזוועלט האט געדארפט האלטען די הויפט רעדע.

איינגע מינוט פאר 8 אזייגער זיינען רוזוועלט און זיינע בעגלייטער ארויס פון האטעל און זיינען אריבערגעגאנגען צו דער צווייטער זייט גאס, וואו עס איז געשטאנען דער אויטאמאביל וועלכער האט זיי געדארפט אוועקפיהרען צום האל, די גאס איז געווען געפאקט מיט מענשען, וועלכע האבען געשריען „הורריי!' אין דער מאשין האט זיך אריינגעזעצט רוזוועלט, איינער פון זיינע סעקרעטערע, אלבערט מארטין, א ריזע אין געוואוקס און אין קראפט. דער ריעזיגער קראוד אויף'ן גאס האט ארויסגעלאזט א הילכיגען „הורראה', און רוזוועלט האט זיך עטוואס איינגעבויגען אום זיי צו בעדאנקען. צווישען די פיעלע פערזאנען, וועלכע האבען זיך צוגעפרעסט גאנץ נאהענט צו דעם אויטאמאביל, האט איינער א קרעפטיגער, דיקער מאן פון א דייטשען אויסזעהען. פלוצים ארויסגעכאפט א רעוואלווער און אנגעהויבען שיסען אויף רוזוועלט'ן.

מארטין, רוזוועלט'ס סעקרעטער, האט בעמערקט ווי דער מאנן צילעוועט זיך מיט'ן געוועהר און ער איז באלד ארויס געשפרונגען אום צו בעשיצען רוזוועלט'ס לעבען. ער האט זיך א ווארף געטהאן צווישען רוזוועלט'ען און דעם שיסער. עס איז שוין אבער געווען צו שפעט. איין מאהל האט שוין דער מאן געהאט אויסגעשאסען, און זיין קויל האט געטראפען רוזוועלטען אין ברוסט.

ער האט געוואלט שיסען א צווייטען מאל, אבער מארטין האט איהם שוין געהאט א נעהם געטהון, און אנידערגעווארפען צו דר'ערד. רוזוועלט איז געזעסען און געקוקט אן ערשטוינטער. ער האט גאר ניט פערשטאנען וואס דא איז פארגעקומען. צווישען דעם גרויסען קראוד מענשען האט זיך אבער באלד פערשפרייט די נייעס, אז רוזוועלט איז געשאסען געווארען און אז מען האט דעם שיסער געכאפט, און און דער ערשטער סעקונדע האבען זיך דערהערט געשרייען: „לינטשט איהם! טויטעט איהם!' רוזוועלט אבער האט אויפגעהויבען די האנד און געשריען צום קראוד: „סטאפט ריהרט איהם ניט אן!' פיעלע שטימען פון דעם קראוד האבען געשריען צו רוזוועלט'ען:

„קאלאנעל, זייט איהר פערוואונדעט?'

„ניין, ער האט מיר ניט געטראפען!' — האט ער געענטפערט. א דאקטאר, וועלכער איז געווען אין אויטאמאביל, האט געפאדערט, אז רוזוועלט זאל זיך באלד אומקעהרען צוריק אין האטעל אין זיך לאזען אונטערזוכען. ער אבער האט ערקלעהרט, אז דאס וועט ער ניט טהון, און אז ער מוז אויספיהרען זיין פראגראם און האלטען זיין רעדע. „איך וועל האלטען מיין רעדע אדער שטארבען' —

די גרויסע האל איז געווען געפאקט מיט מענשען, און געגען דעם פראטעסט פון די דאקטורים איז רוזוועלט ארויף אויף דער פלאטפארמע מיט זיינע בעגלייטער רוזוועלט איז צו געגאנגען צום ברעג פון דער פלאטפארמע, האט אויפגעהויבען די הענט, עס איז געווארען אין האל שטיל. „עס איז אמת, איך בין פערוואונדעט', האט ער געזאגט. 'איך וועל אייך בעטען איהר זאלט אייך פערהאלטען זעהר רוהיג און ניט ערווארטען קיין זעהר לאנגען ספיטש'.

ער האט דאן אנגעהויבען האלטען זיין רעדע. אנגעפאנגען האט ער מיט זיין געוועהנליכע קרעפטיגע שטימע. אבער נאכדעם ווי ער האט גערעדט איניגע מינוט, איז זיין קול שוואכער געווארען. מען האט בעמערקט, אז ער שטריינגט זיך אן. די דאקטוירים האבען געפאדערט ער זאל אויפהערען. ער איז אבער געווען איינגעשפארט. „איך מוז ענדיגען, לאזט מיך צופריעדען', האט ער געענטפערט, און ער האט פארגעזעצט זיין רעדע. העכער א שטונדע האט ער גערעדט, און ענדליך האבען די דאקטורים כמעט מיט געוואלד איהם ארונטערגענומען פון פלאטפארם.

דער שיסער איז, ווי געזאגט א דייטש, א געוועזענער סאלון קיפער. ווי עס איז צוזעהען פון זיינע פאפירען וואס מען האט ביי איהם געפונען, איז ער ניט ביים פולען פערשטאנד: ער האט זיך איינגערעדט אז ער מוז רעטען דאס לאנד אבראטענדיג דעם, וואס שטרעבט צו א דריטען טערמין.

די באלקאנישע מלחמה.

די באלקאנישע מלוכות האבען געענטפערט אויף דער נאטע פון די גראס מעכטע; דאס זיי ווילען ניט אנדערש ווי א פאלקאמענע אויטאנאמיע פיר מאצעדאניען, זעלבסט פערשטענדליך דאס טערקיי וועט זיי ניט נאכגעבען און די מלחמה וועט אננעהמען א גאנץ ערענסטען פארם.

די מלחמה ביי דער טערקיש-מאנטענעגרישער גרענעץ איז דערווייל זיגרייך פיר מאנטענעגרא, אבוואהל אלע גיבען צו דאס זייערע זיגען זיינען נאר ניט ווערטה. די מאנטענעגרישע ארמעע איז גאנץ קליין, אבער טערקיי האט דארט דערווייל כמעט נאר קיין ארמעע. אין די נעקסטע עטליכע טעג וועט טערקיי דארט האבען א גרויסע ארמעע, דאן וועט דאס רעדעל זיך איבער דרעהען.

די מאנטענעגרישע ארמעע האט איינגענומען די שטאדט ביעלאפאליע און נעהן צו דער סערבישער גרענעץ, וואו זיי דענקען צוזאמענצוקומען זיך מיט דער סערבישער ארמעע. די סערבישע איינוואינער האבען עמפפאנגען די מאנטענעגרער מיט גרויס שמחה און האבען ניט פערזאמט קיין צייט אפצוהאלטען נאטעס דיענסטע לכבוד דער בעפרייאונג פון דער טערקישער יאך.

דער ערוואַרטעטער אנפאל אויף סקוטארי איז דערווייל נאך ניט פארגעקומען און עס איז א צווייפעל אויב די מאנטענעגרישע ארמעע וועט נאר אונטער נעהמען אזא אטאקע, ווייל לויט עס ווערט בעריכטעט פון טערקישע קוועלען, איז אין סקוטארי שוין דא א טערקישע ארמעע פון צוואנציג טויזענד מאנן.

א דעפעשע פון סקוטארי בעריכטעט דאס די מאנטענעגרער האבען פער ברענט דעם טערקישען דארף קראניא און פיעלע קינדער זיינען אומגעקומען אין די פלאמען.

קליינע שלאכטען געהן יעצט אן כמעט איבער דער גאנצער ליניע פון דער טערקיש-מאנטענעגרישער גרעניץ

פון רוסלאנד ווערט געמעלדעט אז דער איינציגער אידישער נאטשאלניק אויף די רוסישע אייזענבאהנען, ה' קעלמאן, וועלכער האט זיך אויסגעצייכענט זייט פיעלע יאהרען דורך זיין פלייסיגקייט, איז יעצט ענטזאגט געווארען.

דיא
רעדאַקציאָן
פון
איד
האָט געמופט אין
216
דאפרין
עוועניו
וואו עס ווערט איינ-געפיקסט אַ גרויסע פרינטינג שאַפּ מיט די נייעסטע און מאָדערנע מאַשינען

The ISRAELITE
Publishing and Printing Co.
216 Dufferin Avenue.
Phone St. John 2213.

אין די טהעאַטערע.

אין וואָקער טהעאַטער.

היינטיגע וואָך שפּיעלט נאך די בע־וואוסטע גילבערט און סילעוואן פּעס־טיוואל קאמפּאני און פיהרט אויף אין וואקער טהעאטער פיער פון די גרעס־טע קאמיק אפּעראס: „דהי מיקאדא“, „דהי פּיריטס אף פּענזאנס“, „פּיישענס“ און „ה. מ. ס. פּינעפאר“. די קאמפּאני בעשטעהט פון 90 ארטיסטען, צווישען זיי בעוואוסטע טאלאנטען.

אין דער קאמפּאני, וואס איז גע־שיקט פון דער וו. א. בּרויד קא. אויף 2 וואכען נעמען אנטייל: דע וואלף האפּ־פּער, בּלענטש דופּיעלד, יודזשין קאוו־לעס, דזשארדזש מעקפארליין, קייט קאנדאן, ארטהור אלדרידזש, וויאלא דזשילעט, ארטהור קונינגהאם און לו־איזע בּארטהעל. מיט זיי דער כהאר און ארקעסטער פון דעם קאסינא טהעא־טער אין נויארק.

ז. בּארנעט וועט אויפטרעטען אין די וואקער טהעאטער פיער מאל, אנפאנ־גענדיג פון מאנטאג דעם 28טען אקטא־בּער אין דער גרויסער מיוזיקאל קאמע־דיע „דעי רעד ראוז“.

דיזע קאמעדיע „דהי רעד ראוז“ איז פול מיט פּראכטפאל שעהנע מיוזיק, מיט קונציגע טענץ. דער כאהר פון די זינגערס און זינגערינס וועט איבּעררא־שען דאס פּובּליקום.

אין די אבענדען נאוועמבּער דעם 1טען און דעם צווייטען וועט אין די וואקער טהעאטער אויפטרעטען מיס ע. נעלסאן אין „די בּארבּער אף סעוויל“ און דהי סעקרעט אף סוזאן“.

אין וויניפּעג טהעאַטער.

פון מאנטאג אבענד שפּיעלט זיך אין וויניפּעג טהעאטער מיט דער מיטוויר־קונג פון די פּראמינענטע שוישפּיעלער „דהי ראזערי“.

די גאנצע נעקסטע וואָך וועט זיך שפּיעלען „פּאטהער ענד דהי בּאיס“.

די קאמפּאני איז רייכער געווארען מיט איינינע נייע טאלענטע, אלע גוט בעוואוסטע אין זייער ליין. מר. טהויר־סטאן האל וועט זיין דער לידינג מאן און פריענסיס בּראנדט וועלכע האט פערענדיגט א סיזאן אין בּראקטאָן מאס. וועט זיין די נייע לידינג ליידי. די איבּעריגע זיינען טש. קארווער און דזשיימס העסטערן וואס זיינען בּיידע שוין דא געוועזען מיט זעקס יאהר צוריק.

טיקעטס ווערען יעצט שוין פערקויפט און סיזאן ארדערס ווערען אנגענומען אין בּאקס אפיס.

מאטינעס וועט אין די וויניפּעג גע־שפּיעלט ווערען יעדען דינסטאג, דא־נערשטאג און שבת.

אין עמפּרעס טהעאַטער.

דאָס עמפּרעס טהעאַטער אַנאָנסירט איבּעראַל אַז דאָס איז דאָס איינציגע פלאַץ וואוהין אַלע גיהען. און דאָס איז גאַנץ ריכטיג. דען דאָס איינציגע טהעאַטער וואו מען קען זיך אַמוזירען גרויסארטיג איז די עמפּרעס טהעאַטער וואו אַלע וואָך איז אַ רייכע פּראָגראַם פון די בּעסטע אַרטיסטען אויף דער וואָדעוויל בּיהנע. דאָס עמפּרעס טהע־אַטער געווינט אַלע וואָך, אַלע טאָג נייע סימפּאטייזער און פּאַטראָנייזער, ווען מען ווייס איבּעראַל אַז די עמפּרעס בּעמיהעט זיך צופריעדענצושטעלען איהרע בעזוכער אויף'ן בּעסטען אופן. נעהמט איין מאָל אין די עמפּרעס און איהר פערבּלייבּט איהר שטענדיגער פּאַטראָנייזער.

אויף נעקסטע וואָך האט די עמפּרעס פאַר אייך אַ זעהר רייכע פּראָגראַם. זעהט דעם אַדווערטייזמענט אין דיזער צייטונג און איהר וועט זיך איבּערצייגען אין די ריכטיגקייט. אין די עמפּרעס ווערט געשפּיעלט דריי מאָל טעגליך.

אין די סטאַרלענד.

די סטארלענד האט בּעוויזען א גוטע סעריע פון אידישע דראמאס לעצטען מאנטאג אין „דהי פעדלערס פיינד“ דאס איז געווען א בּילד וואס האט גע־צייגט בּעשיינפּערליך דאס וואהרע לע־בּען פון די אידען. עס צייגט דעם אי־דען ווי ער דארף ניט זיין בּיי די פרעמ־דע. דאס איז א הויפּט בּעליעבּטער און א בּרייט הערציגער מענש.

די סטארלענד אדווערטייזט יעצט אן אנדער אידישע דרמא וואס וועט בּאלד געצייגט ווערען, מיט'ן נאמען „ליאה דהי פּארסייקין“. דאס איז פערשפּרע־כענד צו זיין אינטערעסאנטער ווי די דראמא „דהי פעדלערס פיינד“.

זונטאג דעם 27טען אקטאבער
אום 7.30 אבענד וועט
אין פּעירבּערנס האָלל,
קארנער מיין סט. און סעלקירק עווענין
גענאסע אינאלקין
לעזען א רעפעראט איבער דער טהעמא:
די ענטוויקלונג פון נאציאנאליזם און סאציאליזם, די ענטוויקלונג פון קלאסען קאמפף.
רוביש'ע סאצ. דעמ. גרופּע.

די רעדאַקציאָן פון דעם „איד“
האָט געמופט אין
216 דאַפרין עווענו.

פּיאַנאָס פון די בּעסטע קוואַליטעט

סאָל אייגענשעפטס

משיקערינג	היינים
נעיב	בּעלל
גאורלעי	שערלאק מענינג

בּיי אונז איז צופריעדענהייט פון'ם קונה די גרעסטע פיטשור בּיי יעדער פערהאנדלונג; און דאס קענען מיר פערזיכערען נור ווען מיר פערקויפען ווארע פון גוטער ווערטה.

אין פלייער פּיאנאס רעפּרעזענטי־רען מיר די בּעוואוסטע
GOURLAY ANGELUS LINE

דא זיינען אינסטרומענטען בּעריהמט אין דער וועלט פאר זייער אויסצייכנונג. יעדער — א לידער אין זיין קלאס. יעדער האט אין משך זיך ערווארבּען פּאפּולארי־טעט; זייער ווערטה איז אונצווייפעלהאפט. די מאנופעקטשורערס גאראנטירען און אונזער איינענע בּעגלייטען יעדען אינסטרומענט. אן אונפּערגלייכליך ווערטה ער־ווארטען אייך דא. שנעלע איבּערצייגונג יעדען נאכפרעגער. מיר פערקויפען אויף לייכטע אויסצאהלונגען: פּיאנאס פון $250, $300, $350, $400, $450 און $550. פּלייערס $550, $650, $750! $850, $950. געניצטע פּיאנאס $75, $100, $150 און מעהר.

אייערע פּיימענטס ווערען נים געמאהנט אין צייט פון סטרייק, קראנקען פאל, אדער ווען איהר זייט נים בּעשעפטיגט.

WINNIPEG PIANO CO.

295 פּארטידזש, וויניפּעג. מאַניטאבּא האל, נעבען פּעירוועטהערס

The Walker
Canada's Finest Theatre

דהי גילבּערט ענד סוליוואַן פעסטי־וואַל קאמפּאַני

4 נעכט פון מאנטאג 28טען אקטאבער מאטינע מאנטאג און מיטוואך
די גרויסע מיוזיקאל קאמעדי
„דהי רעד ראוז“
מיט ז. בּארנעט און פּראכטפאלע קא.

פרייטאג און שבת אב., נאוו. 1 און 2
די פרימאדאנא סאפּראנא
עלים ניעלסאן
מיט איהר אפּעראטיק קאנצערט קאמ.
פרייטאג אבענד
דהי סעקרעט אף סוסיין
שבת אבענד
דהי בּארבּער אף סעוויל

פרייזען: בּאקס $3, ארקעסטער $2.50 און $2, בּאלקאני סירקל $2 און $1.50, בּאלקאני $1, גאלערי (רעזערווד) 50 סענט.

WINNIPEG THEATRE

היינטיגע וואך ווערט געשפּיעלט
„דהי ראָזערי“.
אין דער פּיעסא וועלען אנטהייל נעה־מען די פּראמינענטע שוישפּיעלער און
מר. טהוירסאן האל און מיס פרענסיס בּראנדט
אין די הויפּט ראלען.

נעקסטע וואך וועט געשפּיעלט ווערען
„פּאטער ענד דהי בּאיס“.
טיקעטס איז שוין צו בּעקומען.
אויך סיזאן ארדערס ווערען אנגענומען אין בּאקס אפיס.

Empress
PORTAGE AVE. EAST
DIRECTION SULLIVAN & CONSIDINE
WHERE EVERYBODY GOES

פון מאנטאג 28 אקטאבער 3 פארשטעלונגען טעגליך: 3 אוהר נ. מ., 8 אוהר און 9.30 אב.
א דאלאר שאו פאר 10 בּיז 35 סענט

די גרויסארטיגע מיוזיקאל קאמעדי
פון גיי וו‎הייט ווע‎י
„דהי מעסי מאדעלס“.

12 — הויפּטזעכליך מיידלעך — 12
די שעהנסטע און ריינסטע פיטשורס אויף דער וואדעוויל בּיהנע וועט געזעהן ווערען

איווא וועסטקאט און קאמפּאני אין „עי בּאטערפליי וויף“.

דאן קארנעי
מאנאלאג און פּיאנאלאג

זעהר אמוזירענד און שפּאסיג
דזשייקאב'ס דאָגס

עמפּרעס קאפ, שעהנע בּילדער.
עמפּרעס ארק., מוזיק די גאנצע צייט.

פּרייזען: אבענד 10, 20, 25 און 35 סענט, מאטינע 10, 15 און 25 סענט.

דאָס לאַנד פון שטערן.

די היים פון שעהנע פיטשורס.
פּאטראנייזט דאס טהעאטער.
זייט אונזערע פריינד.
די בּילדער זיינען די בּעסטע און ווערען געוויזען פריהער איידער אירגענד וואו.

אין ניכען קומט
„ליאָה דהי פּאַרסייקין“.
א גרויסע אידישע דראמא.

STARLAND

Columbia Theatre

מיין סטריט, נעבען לאגאן.
פיינסטע קלאס פהאָטאָ פּלעים.
פּראכטפאלע מיוזיק
בּיי 7 אינסטרומענטאליסטען.
אפען פון 11 פריה בּיז 11 אבענד.

ROYAL Theatre.

אונטער א נייע מענעדזשמענט.
שעהנסטע בּילדער, די נייעסטע סאנגס, בּעקוועמער פּלאץ
פּראגראם נעבּיטען דריי מאל א וואך.

יעצט איז די צייט אין זיינען צו האבען
פוטער, פעל און פעלצוואַרג.
שרייבּט אונז איצינד, וועלען מיר אייך שיקען טענס און פרייז ליסטס, סי', ווייל מיר ווילען האבען אייער נאמען אויף אונזער מיילינג ליסט. פליעז, גיט אונז אייער אלטען אדרעס צוזאמען מיט'ן נייעם. 262—

צו קריגען לויט דעם מארקעט פרייז.

PIERCE FUR Co. Ltd. 211 Pacific Avenue. Winnipeg, Man.

ספּעשיל נאָטיס צו שניידערס און פאריערס.
איך האב גראדע ערהאלטען מיין פאל סטאק אין פערזיאן לאמסקינס און אטטערס. די לאמס אימפּארטיר איך זעלבּסט דירעקט פון יוראפּ און זיינען שעהנע סחורה און בּיים גלייכען פּרייז. די אטטערס האב איך אין נאטירליכע קאלארס און אויך געפּלענדעט אויף פערשיעדענע פּרייזען. קומט גלייך און קלויבּט אויס וואס איהר בּרויכט.

R. S. Robinson Importer and Exporter of Raw and Dressed Furs. 171 James Street, East. Phone Main 2311

Over Land House Furnishing Coy.
קארנער מיין און אלעקסאנדער עווענו.
וואַרע פון בּעסטע קוואליטעט פערקויפען מיר אייך אויף לייכטע אויסצאהלונגען.
זעהט זיך מיט אונז בּעפאר איהר קויפט. 263—
אווער לענד האַוז פאַרנישינג קאמפּאני.

קאַפט אַריין אַ מציאה.
יעצט האבען פּייפערהענגערס די בּעסטע געלעגענהייט צו קריגען אלערליי וואהלפּייפּער צו זעהר א בּיליגער פּרייז. אין מיין סטאק וואהלפּייפער גע־פינען זיך די שעהנסטע דיזיינס. קומט און זעהט און איבּערצייגט אייך. אויך אלערליי פארבּ, גלאז און אלעס וואס פאדערט זיך צו פּייפּערהענגינג און פארבּען.

M. Donner & Co. 847½ Main Street

וויכטיג.
דער ווינטער קומט אָן.
די זיכערע און גוט בּעקאנטע
פאַר מאַנופעקטשורערס ריטשבּאָרט, קאַלמאָן און קאָ.
זיינען יעצט פערטיג מיט א גרויסען סטאק וואס ענטהאלט אלעס אין פוטער און פעל צו די הויפּט מעסיגע פּרייזען. פוטער געמאכט צו ארדער און איבּערגעארבּייט אין א קורצע צייט. דער סטייל און די ארבּייט זיינען איבּערראשענד. קומט און איבּערצייגט זיך. 122)

290—288 וויליאם עווענו פהאָן גערדי 416

נאַרד ענדער שיך פעררינטען
אט זיינען מיר מיט גרויסע רעדוקשאנס אין די פרייזען פון
גענעהט אדער אויף פלעקליך
מענער פּאָדמיאָטקעס און אָבּזאַצען — 1 דאלאר
ליידיס פּאָדמיאָטקעס און אָבּזאַצען — 75 סענט.
נור די בּעסטע נומער 1 אוק לעדער ווערט גענוצט.

Goodyear System Shoe Repairing Co.
978 מיין סטריט פהאן סט. דזשאהן 2412
בּרענטשעס: 272 הארגרייוו סטריט און 565 פּארטיידזש עווענו

DOMINION TICKET OFFICE
703 מיין סטריט פהאן מיין 2681

א גרויסער רעדאקשאן אין פאראויס בּע־צאהלטע טיקעטס.
פון ליבּאווע קיין וויניפּעג — $53.50
פון אנטווערפען קיין וויניפּעג — $52.00
פּאסאזשירען ווערען געשיקט נור בּיי שנעלסטע און גרעסטע שיפען. די פּרייזען קענען לאנג ניט אנהאלטען, האט שכל און מאכט עס שנעל.
מאקס האפמאן.

דעם „איד“ איז צו בּעקומען אין פּיפּעלס בּוק סטאר
824 מיין סטריט